

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษา

ผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย

Microeconomic Foundations in Business Competitiveness: A Case Study
for Small and Medium-sized Enterprises in Chiang Rai Province

โดย

ดร. ณัฐพรพรรณ อุตมา

ดร. ธนสิน ถนนมพงษ์พันธ์

อาจารย์ ธิติรัตน์ บัวดาบทิพย์

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษา

ผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย

Microeconomic Foundations in Business Competitiveness: A Case Study
for Small and Medium-sized Enterprises in Chiang Rai Province

โดย

ดร. ณัฐพรพรรณ อุตมา

ดร. ธนสิน ถนอมพงษ์พันธ์

อาจารย์ อิตารัตน์ บัวดาบทิพย์

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะผู้วิจัยในการดำเนินงาน
ศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดเชียงราย
ทุกท่าน สำหรับการแบ่งปันข้อเท็จจริง ประสบการณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของ
ผู้ประกอบการ SMEs รวมถึงความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน ในปี 2558 งานวิจัยนี้จะไม่สมบูรณ์ได้ หากขาดความร่วมมือจากทุกท่านที่กล่าวมาแล้ว คณะผู้วิจัยจึง
ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัย

13 สิงหาคม 2557

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprises: SMEs) จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความเคลื่อนไหวของระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และนำไปเป็นมาตรวัดเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวในเวทีระดับประเทศและระดับภูมิภาค

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ถือว่าเป็นฐานรากสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนเป็นอย่างมาก การพัฒนา SMEs ให้เป็นผู้มีความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลกได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตให้มีความเข้มแข็ง ยกระดับประสิทธิภาพการผลิต และ สร้างนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs ที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย ที่มีจำนวนการประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คิดเป็นร้อยละ 1.71 ของจำนวน SMEs ทั้งประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 16.60 ของจำนวน SMEs ภาคเหนือตอนบน นอกจากนี้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายจะมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นเมืองหน้าด่าน (Gateway City) ด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่สามแล้ว เมืองชายแดน จังหวัดเชียงราย ยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตทางการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าปลีกและค้าส่งเป็นอย่างดี รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาลในการผลักดันพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ชายแดน เช่น เมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวแม่สาย เมืองท่าเรือการค้าการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำโขงเชียงแสน และเมืองศูนย์กลางการเปลี่ยนถ่ายและกระจายสินค้าเชียงของ แม้ว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายจะมีความได้เปรียบในด้านความอุดมสมบูรณ์และความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานทางการผลิต แต่หากขาดซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและการพัฒนานวัตกรรมแล้ว ก็มิอาจกล่าวได้ว่า SMEs ของจังหวัดเชียงรายมีระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด การศึกษาที่ผ่านมาจึงยังไม่มี ความชัดเจนในการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในประเทศไทยแต่อย่างใด

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ (1) การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และ (3) การเสนอแนะแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 63 ราย และนำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอย่างง่าย โมเดลสมการโครงสร้าง และการถดถอยโลจิสติกแบบ Binary เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าระดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ปี 2556 อยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ทั้งผู้ประกอบการในธุรกิจการเกษตร การผลิต การบริการ และค้าปลีกค้าส่ง

โดยปัจจัยที่ทำให้ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด และการเติบโตของตลาดส่งออกและตลาดต่างประเทศ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 2) ขณะที่ ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ถือว่าเป็นที่มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 3) ซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงรายยังคงติดกับดักการยกระดับการพัฒนาผู้ประกอบการไทย

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ (Modern SME) และหลุดพ้นกับดักเพื่อยกระดับการพัฒนา SME แล้วนั้น ผู้ประกอบการ SME ภาครัฐ และเอกชน จำเป็นต้องหันมาเร่งรัดการยกระดับการพัฒนาตลาดเงิน การพัฒนานวัตกรรม การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการอื่นๆในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก

บทคัดย่อ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายที่เปรียบเสมือนประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่สาม การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 63 ราย แล้วนำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอย่างง่าย โมเดลสมการโครงสร้าง และการถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นต้องหันมาเร่งรัดการยกระดับการพัฒนาตลาดเงิน การพัฒนานวัตกรรม การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับผู้ประกอบการ SME ของไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่

คำสำคัญ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความสามารถในการแข่งขัน ประเทศเพื่อนบ้าน

ABSTRACT

Small and Medium Enterprises (SMEs) has a significant role in economic and social development of Thailand. It is especially true for small and medium enterprises in Chiang Rai province which is a gateway to neighboring countries and third countries. The major objectives of this study were to analyze key factors affecting the competitiveness of SMEs in Chiang Rai province and to formulate guidelines to enhance the competitiveness of Thai SMEs. The questionnaire was employed to collect data from 63 samples of SMEs in Chiang Rai province; and descriptive statistics, structural equation modeling, and logistic regression were applied for analysis of the SMEs' competitiveness. The results of the study revealed that factors enhancing competitiveness of SMEs in Chiang Rai province were the ability to access resources, the human resource potential, the science and technological potential, the local wisdom potential, the potential for innovation development, and the ability to access capital. Therefore, it is crucial that the relevant public and private agencies of Thailand must build upon the efficient financial market, the innovation enhancement program, the networking creation, and the economic value chain process, in order to lift the competitiveness of SMEs in Thailand.

Keywords: Small and Medium Enterprises, Competitiveness, Neighboring countries

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ.....	9
1.1 หลักการและเหตุผล.....	9
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	12
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	13
1.4 ผลที่คาดหวังจากการศึกษา.....	13
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 แนวคิดทางทฤษฎี.....	14
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.3 กรอบการศึกษา.....	23
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	25
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	32
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs.....	32
4.2 ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย.....	34
4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ.....	42
4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย.....	51
4.5 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย.....	53
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและอภิปราย.....	55
เอกสารอ้างอิง.....	58
ภาคผนวก.....	61
ประวัตินักวิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 จำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมรายจังหวัด จำแนกตามขนาดของการประกอบธุรกิจ	11
ตารางที่ 1-2 จำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดเชียงราย จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	11
ตารางที่ 3-1 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน	29
ตารางที่ 4-1 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามขนาดของการดำเนินธุรกิจ	32
ตารางที่ 4-2 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามเงินทุนจดทะเบียน ประเภทกิจการ และขนาดกิจการ	33
ตารางที่ 4-3 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามจำนวนการจ้างงาน ประเภทกิจการ และขนาดกิจการ	33
ตารางที่ 4-4 ความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์ของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	34
ตารางที่ 4-5 ความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	35
ตารางที่ 4-6 ความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	36
ตารางที่ 4-7 ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	37
ตารางที่ 4-8 ความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	38
ตารางที่ 4-9 ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ	39
ตารางที่ 4-10 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุปสงค์	42
ตารางที่ 4-11 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต	44
ตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต	45
ตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน	46
ตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	47
ตารางที่ 4-15 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านโอกาส	48

สารบัญภาพ

รูปที่ 2-1 แบบจำลอง Diamond Model.....	16
รูปที่ 2-2 องค์ประกอบในการวัดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม	23
รูปที่ 3-1 องค์ประกอบของโมเดลเชิงโครงสร้างอย่างย่อ	28
รูปที่ 4-1 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการเกษตร แยกตามองค์ประกอบ	40
รูปที่ 4-2 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการบริการ แยกตามองค์ประกอบ.....	40
รูปที่ 4-3 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการผลิต แยกตามองค์ประกอบ.....	41
รูปที่ 4-4 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคค้าปลีก/ค้าส่ง แยกตามองค์ประกอบ	41
รูปที่ 4-5 โมเดลการวัดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์	43
รูปที่ 4-6 โมเดลการวัดความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต ก่อนปรับปรุง	44
รูปที่ 4-7 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต หลังปรับปรุง	45
รูปที่ 4-8 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขัน ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและการแข่งขัน	46
รูปที่ 4-9 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ด้าน อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง.....	47
รูปที่ 4-10 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ด้านโอกาส	48
รูปที่ 4-11 โมเดลสมการโครงสร้างของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs	49
รูปที่ 4-12 โมเดลสมการโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs แบบที่ 1	50
รูปที่ 4-13 โมเดลสมการโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs แบบที่ 2	51
รูปที่ 4-14 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่า ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยพิจารณาจากความได้เปรียบด้านผลิตภาพการผลิต (Productivity) สามารถใช้เป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพและสมรรถภาพทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี จากแนวคิดดังกล่าว สถาบัน World Economic Forum (WEF) จึงได้ทำการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในโลก (Global Competitiveness Index: GCI) จากปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดระดับความสามารถในการผลิตของประเทศนั้นๆ อันได้แก่ (1) ปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบัน ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค และ สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การฝึกอบรมและการศึกษาขั้นสูง ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน พัฒนาการของตลาดการเงิน ความพร้อมทางเทคโนโลยี และ ขนาดของตลาด และ (3) ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ ประกอบด้วย ศักยภาพทางธุรกิจ และ นวัตกรรม (Schwab, 2013) อนึ่ง ดัชนีความสามารถในการแข่งขันดังกล่าว มักถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการเปรียบเทียบศักยภาพในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ตัวอย่างเช่น ในปี 2013 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา (ลำดับที่ 37 จาก 148 ประเทศ) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีลำดับความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นเกิดจากปัจจัยความพร้อมด้านเทคโนโลยี เช่น การมีเทคโนโลยีเพื่อใช้งานของผู้ประกอบการ ความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีของภาคธุรกิจ และ การลงทุนทางตรงของต่างประเทศและการถ่ายทอดเทคโนโลยี และปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถก้าวผ่านกับดักทางรายได้ (Middle-Income Trap) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) จึงมีแนวทางการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ “เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจนี้ ยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์หนึ่งของกลุ่มประเทศอาเซียนที่เน้น “การสร้างภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน” (ASEAN Secretariat, 2008) ของการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอีกด้วย และเพื่อให้รองรับการเข้าร่วมการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) กระทรวงพาณิชย์ (2557) ได้วางแผนยุทธศาสตร์และจัดทำพิมพ์เขียว (Blueprint) ในการดำเนินงานดังกล่าวไว้ 8 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (1) การขับเคลื่อนการเจรจาในเวทีเศรษฐกิจของอาเซียนและ

เวทีเศรษฐกิจการค้าอื่น (2) การพัฒนาฐานองค์ความรู้เกี่ยวกับ AEC (3) การยกระดับการให้บริการของกระทรวงพาณิชย์แก่ภาคเอกชน (4) การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของไทย (5) การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคและการค้าชายแดนรองรับ AEC (6) การพัฒนาและขยายเพิ่มสัดส่วนการตลาดของไทยใน AEC (7) การพัฒนากฎหมายด้านเศรษฐกิจการค้าให้ทันสมัย และ (8) การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในภาครัฐและภาคเอกชน” โดยเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้านั้น กระทรวงพาณิชย์ได้มุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อรองรับเศรษฐกิจการค้ายุคใหม่ เช่น การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพสินค้าและบริการของไทย การพัฒนาธุรกิจ e-Commerce และการพัฒนาห่วงโซ่ด้านโลจิสติกส์การค้า เช่น คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ด้านศุลกากร และการปรับประสานกฎระเบียบในการขนส่งและพิธีการศุลกากร เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า ภาครัฐบาลได้มีความพยายามในการเร่งรัดการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศด้วยการพัฒนาปัจจัยการผลิตพื้นฐาน ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพการผลิต และ ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจเป็นสำคัญ และคาดว่าจะความสำเร็จของการดำเนินยุทธศาสตร์ข้างต้น จะส่งผลให้ระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น และทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวเข้าสู่เวทีการค้าโลกได้อย่างมีศักยภาพมากขึ้น

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ถือว่าเป็นฐานรากสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนเป็นอย่างมาก สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556ก) พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Products : GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 3.3 ลดลงจากการขยายตัวร้อยละ 6.6 ในปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจของประเทศ และคาดว่า GDP ของ SMEs ในปี 2557 จะเติบโตสูงขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ และการดำเนินยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ให้มี GDP ของ SMEs ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ภายในปี 2559 อย่างไรก็ตาม การพัฒนา SMEs ให้เป็นผู้มีความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลกได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตให้มีความเข้มแข็ง ยกกระดับประสิทธิภาพการผลิต และ สร้างนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs ที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย ที่มีจำนวนการประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (ประกอบด้วย กลุ่มนิติบุคคล กลุ่มที่ไม่ใช่นิติบุคคล และวิสาหกิจชุมชน) คิดเป็นร้อยละ 1.71 ของจำนวน SMEs ทั้งประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 16.60 ของจำนวน SMEs ภาคเหนือตอนบน (ตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาแยกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ตารางที่ 2) พบว่า SMEs จังหวัดเชียงราย ดำเนินธุรกิจค้าปลีกค้าส่งสูงถึงร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ ธุรกิจการผลิต ร้อยละ 16.16 และธุรกิจที่พักแรมและบริการอาหาร ร้อยละ 14.05 นอกจากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายจะมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นเมืองหน้าด่าน (Gateway City) ด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่สามแล้ว เมืองชายแดน จังหวัดเชียงราย ยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตทางการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าปลีกและค้าส่งเป็นอย่างดี รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาลในการผลักดันพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของ

ตารางที่ 1-1 จำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมรายจังหวัด จำแนกตามขนาดของการประกอบธุรกิจ

	ผู้ประกอบการขนาดย่อม		ผู้ประกอบการขนาดกลาง		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เชียงใหม่	92,931	3.41	304	2.13	93,235	3.40
ลำพูน	25,565	0.94	81	0.57	25,235	0.92
ลำปาง	29,329	1.08	59	0.41	29,388	1.07
แม่ฮ่องสอน	6,728	0.25	13	0.09	6,741	0.25
เชียงราย	46,811	1.72	137	0.96	46,948	1.71
พะเยา	21,303	0.78	80	0.56	21,383	0.78
แพร่	35,184	1.29	58	0.41	35,242	1.29
น่าน	24,546	0.90	52	0.37	24,598	0.90
จังหวัดอื่นๆ	2,442,505	89.64	13,456	94.49	2,456,372	89.68
รวม	2,724,902	100.00	14,240	100.00	2,739,142	100.00

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556ข)

ตารางที่ 1-2 จำนวนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดเชียงราย จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	ผู้ประกอบการขนาดย่อม		ผู้ประกอบการขนาดกลาง		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การขายส่งขายปลีก และซ่อมแซมยานยนต์	21,082	45.04	43	31.39	21,125	45.00
การผลิตอุตสาหกรรม	7,540	16.11	45	32.85	7,585	16.16
โรงแรมและภัตตาคาร	6,582	14.06	12	8.76	6,594	14.05
กิจกรรมด้านบริการชุมชนสังคม	3,964	8.47	-	-	3,964	8.44
กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	3,735	7.98	4	2.92	3,739	7.96
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1,803	3.85	2	1.46	1,805	3.84
การก่อสร้าง	1,358	2.90	7	5.11	1,365	2.91
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ ป่าไม้	543	1.16	14	10.22	557	1.19
การเป็นตัวกลางทางการเงิน	92	0.20	7	5.11	99	0.21
การทำเหมืองแร่เหมืองหิน	37	0.08	1	0.73	38	0.08
การประมง	32	0.07	-	-	32	0.07
งานด้านสุขภาพ/สังคมสงเคราะห์	21	0.04	-	-	21	0.04
การไฟฟ้า ก๊าซ การประปา	13	0.03	-	-	13	0.03
การศึกษา	9	0.02	2	1.46	11	0.02
รวม	46,811	100.00	137	100.00	46,948	100.00

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556ข)

พื้นที่ชายแดน เช่น เมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวแม่สาย เมืองท่าเรือการค้าการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำโขง เชียงแสน และเมืองศูนย์กลางการเปลี่ยนถ่ายและกระจายสินค้าเชียงของ

จากข้อความข้างต้น แม้ว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายจะมีความได้เปรียบในด้านความอุดมสมบูรณ์และความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานทางการผลิต แต่หากขาดซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและการพัฒนานวัตกรรมแล้ว ก็มิอาจกล่าวได้ว่า SMEs ของจังหวัดเชียงรายมีระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด ทั้งนี้ จากรายงานการศึกษาการพัฒนาคลัสเตอร์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยจากการพัฒนาคลัสเตอร์ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น และยังขาดความชัดเจนในกระบวนการการพัฒนา นอกจากนี้ ERIA SME Research Working Group (2014) ได้ทำการสร้างดัชนีชี้วัดนโยบาย SMEs ของประเทศในอาเซียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการกำหนดและบังคับใช้นโยบายเพื่อพัฒนา SME โดยใช้กรอบการประเมินของ OECD SME Policy Index ซึ่งพิจารณาจาก บทบาทของสถาบัน การเข้าถึงบริการ ความคล่องตัวของการบังคับใช้กฎระเบียบ SME การเข้าถึงเงินทุน เทคโนโลยีและการถ่ายทอดเทคโนโลยี การขยายตัวของตลาดต่างประเทศ การส่งเสริมการศึกษาของผู้ประกอบการ และการมีตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของ SMEs เป็นพื้นฐานในการสร้างตัวชี้วัด ผลการประเมินประสิทธิภาพของนโยบาย SME ในประเทศอาเซียน แสดงให้เห็นว่า ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย และ ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีค่าดัชนีชี้วัดนโยบาย SME อยู่ในระดับสูงและสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศในอาเซียน ขณะที่ภาครัฐบาลนำโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556ข) ได้พยายามจัดทำดัชนีวัฏจักรเศรษฐกิจของ SMEs ประกอบด้วย ดัชนีฟองวัฏจักรธุรกิจ ดัชนีชั้นนำวัฏจักรธุรกิจระยะสั้นและระยะกลาง และ ดัชนีชั้นนำวัฏจักรเงินเฟ้อ อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมายังไม่มี ความชัดเจนในการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในประเทศไทยแต่อย่างใด

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดเชียงราย” จึงมีความสำคัญเพื่อวัดระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความเคลื่อนไหวของระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และนำไปเป็นมาตรวัดเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวในเวทีระดับประเทศและระดับภูมิภาค รวมทั้งใช้ประโยชน์จากมาตรวัดดังกล่าวในการนำเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถของ SME ของไทยในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในการแข่งขันเชิงธุรกิจ กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

(1) เพื่อประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย

(2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย

(3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงราย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้มีขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ ประชากร และเนื้อหา ดังนี้

(1) ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายของการศึกษานี้ ได้แก่ อำเภอเมือง เชียงแสน เชียงของ เทิง เวียงเชียงรุ้ง เวียงแก่น เวียงชัย เวียงป่าเป้า แม่จัน แม่ฟ้าหลวง แม่ลาว แม่สรวย แม่สาย ขุนตาล ดอยหลวง ป่าแดด พญาเม็งราย และ พาน จังหวัดเชียงราย

(2) ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายทั้ง 18 อำเภอ ที่จดทะเบียนกับพาณิชย์จังหวัดเชียงราย ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

1.4 ผลที่คาดหวังจากการศึกษา

ระดับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ และ ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางจังหวัดเชียงราย พร้อมทั้งเสนอแนวทางการกำหนดนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงรุกและเชิงรับสำหรับ SMEs เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(1) ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และภาคเอกชน ทราบถึงระดับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

(2) ภาครัฐและภาคเอกชน สามารถทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย รวมไปถึงศักยภาพการบริหารจัดการการแข่งขันเชิงรุกหรือเชิงรับของ SMEs

(3) ภาครัฐสามารถจัดทำข้อมูลที่ได้ในการศึกษาไปส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ได้นำเสนอแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเป็นที่มาของการสร้างกรอบการศึกษาเรื่อง หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง จังหวัดเชียงรายนี้

2.1 แนวคิดทางทฤษฎี

นับตั้งแต่การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศในโลกได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อาทิ การค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิต ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถในการแข่งขันของประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ระดับความสามารถในการแข่งขันจึงได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการชี้วัดและบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศด้วย อนึ่ง แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันนั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่แนวคิดทฤษฎีความสามารถในการแข่งขันระดับมหภาค (Macro) ไปจนถึงระดับจุลภาค (Micro) หรือตั้งแต่ทักษะความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ (Country's Competitiveness) ระดับภูมิภาค (Regional Competitiveness) ระดับเมือง (City's Competitiveness) ระดับอุตสาหกรรม (Industry's Competitiveness) ระดับธุรกิจขนาดใหญ่ (Large Firm's Competitiveness) จนกระทั่งระดับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME's Competitiveness) เป็นต้น

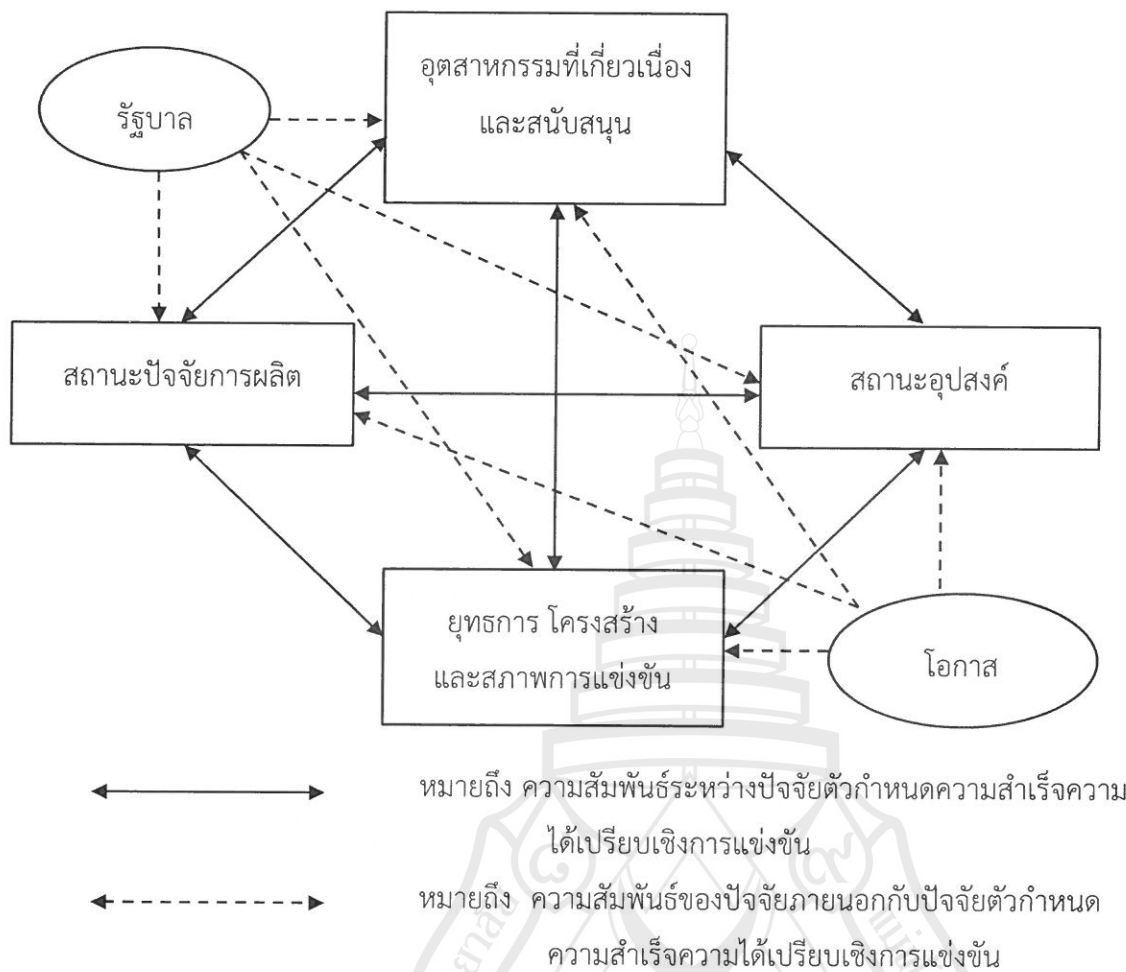
ความสามารถในการแข่งขันบนหลักเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomic Foundations) มุ่งเน้นศึกษาและวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขัน ทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับเมือง ระดับอุตสาหกรรม และระดับธุรกิจ อันเนื่องมาจากสถานะของปัจจัยระดับมหภาค ทั้งเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และการเมืองการปกครอง รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในประเทศนั้นๆ เป็นสำคัญ นอกจากปัจจัยระดับมหภาสดังกล่าวแล้ว ปัจจัยบนพื้นฐานของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศได้ถูกหยิบยกมาใช้อ้างอิงเพื่อวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีการค้าดั้งเดิม (Traditional Trade Theory) ที่ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ทางการผลิต (Absolute Advantage) ของ อัดัม สมิธ (Adam Smith) ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิต (Comparative Advantage) ของเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) และความแตกต่างในต้นทุนเปรียบเทียบ (Comparative Cost) จากความแตกต่างของความสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิต (Theory of Factor Proportions) ของ เอลิ เฮคเชอร์ (Eli Filip Heckscher) และ เบอร์ทิล โอห์ลีน (Bertil Gotthard Ohlin) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันระหว่างประเทศ และทฤษฎีการค้าสมัยใหม่ (Modern Trade Theory) ที่พิจารณาว่าการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ความหลากหลายในการบริโภค (Diversity in Consumption) และ ภูมิเศรษฐศาสตร์ (Economic Geography) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายการค้าระหว่างประเทศและสร้างความสามารถทางการแข่งขันระหว่างประเทศ

ความสามารถในการแข่งขันบนหลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomic Foundations) มุ่งเน้นศึกษาและวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันที่ทำให้ธุรกิจมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีส่วนแบ่งทางการตลาดที่ชัดเจน และสามารถทำกำไรให้ธุรกิจเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันบนหลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคจึงเน้นการวิเคราะห์คุณภาพของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต เงื่อนไขด้านอุปสงค์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และ บริบทสำหรับยุทธศาสตร์การแข่งขันและการดำเนินงานของธุรกิจ

โดยทั่วไป การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับเมือง และระดับอุตสาหกรรม มักประยุกต์ใช้แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการแข่งขันบนพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์มหภาคควบคู่กับเศรษฐศาสตร์จุลภาค ขณะที่การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันในระดับธุรกิจมักเน้นพิจารณาความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจบนพื้นฐานของหลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับการศึกษานี้ได้เน้นการพิจารณาความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจด้วยหลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคของ Michael E. Porter มาใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงราย

2.1.1 ความได้เปรียบเชิงแข่งขันตามแนวคิด Michael E. Porter

แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ แนวคิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ Michael E. Porter หรือเรียกอีกชื่อว่า แบบจำลองระบบเพชร (Diamond Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจซึ่งตั้งอยู่บนหลักของเศรษฐศาสตร์จุลภาคที่เกี่ยวข้องกับความซับซ้อนและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจ (Business sophistication and strategy) และคุณภาพของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business environment quality) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยแวดล้อม 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านอุปสงค์ ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน นอกจากนี้ยังมีอีก 2 ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยด้านโอกาส และบทบาทของภาครัฐ (Porter, 1990 อ้างในสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2547) ซึ่งอาจถือว่าเป็นปัจจัยความสามารถในการแข่งขันระดับเศรษฐศาสตร์มหภาคได้ ดังรูปที่ 2-1

รูปที่ 2-1 แบบจำลอง Diamond Model

ที่มา : Michael E. Porter, The Competitive Advantage of Nation (p.127), 1990

เงื่อนไขทางด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) ปัจจัยการผลิตในประเทศจะเป็นตัวกำหนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ โดยปัจจัยการผลิตในที่นี้จะมีความหมายอย่างกว้าง ประกอบด้วย แรงงาน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ พลัง และสาธารณูปโภค ในที่นี้ เทคโนโลยีในการผลิตถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตเช่นเดียวกัน ดังนั้นสภาพปัจจัยการผลิตในความหมายของ Porter จะหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ประเทศมี (Factor Endowment) และเกี่ยวข้องกับการผลิตของผู้ผลิตภายในประเทศ และมีผลกระทบต่อความได้เปรียบและเสียเปรียบในการแข่งขัน กล่าวโดยสรุปสภาพปัจจัยการผลิตในที่นี้จะครอบคลุมทรัพยากร (Resources) ต่างๆ ในประเทศที่มีอยู่ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resources) ทรัพยากรทางด้านความรู้ (Knowledge Resources) ทรัพยากรทางด้านเงินทุน (Capital Resources) และ สาธารณูปโภค (Infrastructure)

เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Condition) อุปสงค์หรือความต้องการในที่นี้จะหมายถึงความต้องการภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดโลกได้ เนื่องจากอุปสงค์หรือความต้องการภายในประเทศจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนากิจการผลิสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้าน

คุณภาพและปริมาณ ความต้องการภายในประเทศที่เพียงพอจะสามารถรองรับการผลิตปริมาณมากๆ ในประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดเนื่องจากสามารถทำการผลิตในปริมาณมากๆ นอกจากนั้นปริมาณและความต้องการในประเทศที่เพียงพอจะก่อให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวในการผลิตของผู้ผลิตในประเทศอีกด้วย ในแบบจำลองของ Porter จะเน้นสภาพความต้องการหรืออุปสงค์ในประเทศ ทั้งในรูปของปริมาณและคุณภาพของความต้องการ โดยให้ความสำคัญทางด้านคุณภาพเป็นหลัก คุณภาพของความต้องการในที่นี้หมายถึง การบริโภคที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีเหตุมีผล คำนึงถึงประโยชน์ของการใช้ ซึ่งจะช่วยประหยัดทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการผลิตที่ไม่จำเป็นหรือไม่เป็นที่ต้องการ ประเทศใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของความต้องการในประเทศ จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นแล้วการเน้นความต้องการภายในประเทศหรือตลาดในประเทศเป็นหลัก จะเป็นการลดการพึ่งพาผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศ และความผันผวนอันเนื่องมาจากตลาดภายนอกประเทศเพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจกระทบผู้ผลิตในประเทศได้หากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตนได้

อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Supporting and Related Industries) อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าชนิดใดที่จะมีความได้เปรียบด้านการแข่งขันอุตสาหกรรมนั้นจะต้องมีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องที่สามารถส่งเสริมความสามารถหรือศักยภาพของอุตสาหกรรมนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมสนับสนุนๆ นี้จะทำให้มีการพัฒนาผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น โดยที่อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องจะมีความเชื่อมโยงกันในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ มีต้นทุนการผลิตต่ำ

กลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของผู้ผลิต (Firm Strategy, Structure and Rivalry) การจัดการโครงสร้างและระบบการบริหารอย่างเหมาะสมของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนั้นและการแข่งขันของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมชนิดเดียวกันภายในประเทศ จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามการบริหารและการผลิตที่มีประสิทธิภาพของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมมากขึ้น และเป็นแรงกดดันในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพและรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งจะทำให้มีความได้เปรียบด้านการแข่งขันมากขึ้น

รัฐบาล (Government) รัฐบาลส่งผลกระทบและพร้อมๆ กับได้รับผลกระทบจากตัวกำหนดทั้งสิ้น โดยในบางกรณีเป็นผลทางด้านบวก ในบางกรณีก็เป็นผลทางด้านลบ ปัจจัยการผลิตในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลทางด้านตลาดหลักทรัพยากร ด้านการศึกษา ด้านเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล เป็นต้น อุปสงค์ในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านมาตรฐานสินค้าและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ซื้อผู้บริโภค รวมทั้งรัฐบาลยังเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ของสินค้าและบริการหลายๆ ชนิด อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านการโฆษณาและด้านอื่นๆ ยุทธการ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัทได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านภาษี ด้านการป้องกันและผูกขาด เหล่านี้เป็นต้น

โอกาส (Chance) การเปลี่ยนแปลงต่างๆ และความเป็นไปได้ที่อาจจะคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ ล้วนมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น การมีนวัตกรรมใหม่เกิดขึ้น หรือความไม่ต่อเนื่องของเทคโนโลยี

หลักที่เปิดช่องให้มีคู่แข่งรายใหม่เข้ามาได้ การเปลี่ยนแปลงอย่างมากของตลาดการเงินโลกหรืออัตราแลกเปลี่ยนตลอดจนการเกิดสงคราม ตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญ เพราะทำให้เกิด “ความไม่ต่อเนื่อง” ที่เปิดช่องให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในการแข่งขัน หรือล้มล้างข้อได้เปรียบที่มีอยู่เดิมและเปิดช่องให้ธุรกิจใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นจนเกิดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นตัวแปรนี้มีบทบาทโดยการเข้าไปเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใน Diamond โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละประเทศก็จะมีตัวบ่งชี้ใน Diamond ที่แตกต่างกัน

2.1.2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย World Economic Forum

Schwab (2013) ได้นำเสนอดัชนีความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index : GCI) เป็นดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งระดับมหภาคและจุลภาค ซึ่งจัดทำโดย World Economic Forum โดยมีนิยาม ความสามารถในการแข่งขันว่าเป็นการวัดความมีประสิทธิภาพของสถาบัน นโยบาย และปัจจัยบ่งชี้ประสิทธิภาพของประเทศ ซึ่งความมีประสิทธิภาพของประเทศจะส่งผลถึงความอยู่ดีกินดีของประชากรและการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศ โดยวิเคราะห์จาก 12 ปัจจัยหลัก 117 เกณฑ์ชี้วัด การคำนวณน้ำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ และ ปัจจัยนวัตกรรมและความซับซ้อน ดังนี้

กลุ่มปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่การผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านสถาบัน (Institutions) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สภาพเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment) และ สุขภาพและการศึกษาพื้นฐาน (Health and primary education)

กลุ่มเสริมประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่การผลักดันความมีประสิทธิภาพของประเทศ ประกอบด้วย การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม (Higher education and training) ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) ระดับการพัฒนาของตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) และ ขนาดของตลาด (Market size)

กลุ่มนวัตกรรมและระดับการพัฒนา ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่การผลักดันระดับนวัตกรรมของประเทศ ประกอบด้วย ระดับการพัฒนาของธุรกิจ (Business sophistication) และนวัตกรรม (Innovation)

นอกจากนี้ ดัชนี GCI ยังขึ้นอยู่กับลำดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of Development) ที่กำหนดจากระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประชากรในประเทศ และสัดส่วนการส่งออกสินค้าพื้นฐานต่อการส่งออกรวม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับขับเคลื่อนโดยปัจจัยการผลิต (factor-driven stage) ระดับขับเคลื่อนโดยประสิทธิภาพของการผลิต (efficiency-driven stage) และ ระดับขับเคลื่อนโดยนวัตกรรมการผลิต (innovation-driven stage)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา “ความสามารถในการแข่งขัน” นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่การวิจัยความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับเมือง ระดับอุตสาหกรรม ระดับธุรกิจขนาดใหญ่ จนกระทั่งระดับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประเด็นสำคัญที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย การวัดและประเมินระดับความสามารถในการแข่งขัน และผลกระทบของความสามารถในการแข่งขันต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เป็นต้น ในการทบทวนเอกสารนี้จะได้นำเสนอแนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการแข่งขัน และผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ ระดับเมือง ระดับอุตสาหกรรม และระดับ SME เป็นหลัก

2.2.1 ความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ

โดยทั่วไป แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขัน Diamond Model และ Global Competitiveness Index มักถูกนำมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดกรอบการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อาทิ การศึกษาของ Ülengin และคณะ (2011) Önsel และคณะ (2008) Wang และคณะ (2007) Lin และคณะ (2004) O'Donnell และ Blumentritt (1998) และ Moon และคณะ (1998) เป็นต้น

Önsel และคณะ (2008) ได้ทำการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยใช้แนวคิดการวัดความสามารถทางการแข่งขันของ World Economic Forum เป็นฐานความรู้ในการศึกษา แต่พัฒนาแนวทางการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ hierarchical clustering analysis เพื่อประเมินความเหมาะสมของการจัดแบ่งกลุ่มของตัวแปร ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์การประเมินและการแยกกลุ่มประเทศด้วยวิธีการ artificial neural networks (ANNs) เพื่อหาค่าน้ำหนักของที่เหมาะสมของตัวแปร และขั้นตอนที่ 3 การจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากการศึกษาพบว่าแนวทางการประเมินนี้สามารถใช้ชี้วัดและแบ่งกลุ่มประเทศได้ดีกว่าเดิม นอกจากนี้ Ülengin และคณะ (2011) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงสุด (Super Efficiency) โดยทำการรวบรวมข้อมูลดัชนีชี้วัดความสามารถทางการแข่งขัน (GCI) และดัชนีชี้วัดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HCI) จากแหล่งข้อมูลของ World Economic Forum ใน 45 ประเทศ และทำการประเมินประสิทธิภาพด้วยวิธีการ Data Envelopment Analysis หรือเรียกว่า DEA จากผลการศึกษาพบว่าประเทศนอร์เวย์ เป็นประเทศที่มีลำดับประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงสุด รองลงมาคือประเทศอิตาลี และประเทศอาเจนติน่า และเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธี Artificial Neural Network (ANN) Analysis พบว่ารายได้ต่อหัว และอายุขัยของชีวิต เป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของประเทศ นั่นคือ หากประเทศใดต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของประเทศจำเป็นต้องให้ความสำคัญการเพิ่มรายได้ต่อหัว และการยืดอายุขัยของประชากรในประเทศนั้นๆ ขณะที่ Lin และคณะ (2004) ได้ทำการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศกัมพูชา โดยมี 4 ปัจจัยหลักในการประเมินดังกล่าว ประกอบด้วย สมรรถนะทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์

และ ความสามารถทางการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ประเทศกัมพูชามีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าคะแนนที่ใช้ชี้วัดสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และ ความสามารถทางการจัดการล้วนมีค่าค่อนข้างต่ำทั้งสิ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ Wang และคณะ (2007) ได้ทำการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มอาเซียนจากปัจจัยสมรรถนะทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และ ความสามารถทางการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ระดับสมรรถนะการพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศกลุ่มอาเซียนมีค่าต่ำกว่าสมรรถนะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากความไม่เพียงพอของทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ การศึกษาของ Moon และคณะ (1998) ได้แสดงให้เห็นการต่อยอดแบบจำลองความสามารถในการแข่งขันของ Diamond model โดยให้ความสำคัญของการประเมินปัจจัยเงื่อนไขด้านอุปสงค์ เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต กลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน และอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องภายในประเทศและระหว่างประเทศ และให้ชื่อแบบจำลองนี้ว่า Double Diamond model เพื่อทำการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศเกาหลีและสิงคโปร์ ผลการศึกษาพบว่า Double Diamond model เป็นแบบจำลองที่มีความเหมาะสมในการวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ขณะที่ O'Donnell และ Blumentritt (1998) ทำการปรับปรุงแบบจำลองความสามารถในการแข่งขันของ Diamond model ด้วยการให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจของต่างชาติ ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ประเมินความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ นั้นเป็นเพราะว่า O'Donnell และ Blumentritt ได้เห็นว่าการเข้ามาประกอบธุรกิจของต่างชาติในประเทศใดๆ มักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาคเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การจ้างงาน การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวล้วนทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานของประเทศได้อย่างมาก

2.2.2 ความสามารถในการแข่งขันระดับเมือง

โดยแท้จริงแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันสามารถที่ได้กล่าวไปข้างต้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินและเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของเมืองต่างๆได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Sim และคณะ (2003) และ การศึกษาของ Singhal และคณะ (2013ก และ 2013ข) Sim และคณะ (2003) ได้สร้างแบบจำลองความสามารถในการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสิงคโปร์ต่อไป โดยปัจจัยหลักที่ใช้ในการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของเมือง ได้แก่ แผนงานรวม โครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างข้อมูล สิทธิทรัพย์ นวัตกรรม การลงทุน และ คุณภาพชีวิต ผลการศึกษาพบว่า เมืองสิงคโปร์มีความสามารถในการแข่งขันของเมืองอยู่ระดับสูง และสามารถยกระดับเพื่อทำการแข่งขันกับนานาชาติได้ นอกจากนี้ การศึกษาของ Singhal และคณะ (2013ก และ 2013ข) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของเมืองต่างๆ ในประเทศอังกฤษและประเทศอินเดียตามลำดับ แบบจำลองความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ ทุนทางสังคม การเงิน การพัฒนา การลงทุน และศักยภาพของประชาชน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และกระบวนการลำดับขั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process : AHP) มาเป็นเครื่องมือในการประเมิน

ระดับความสามารถในการแข่งขันของเมือง ผลการศึกษาของทั้ง 2 งานวิจัย เห็นพ้องต้องกันว่า แบบจำลองและวิธีการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของเมืองนั้นมีความเหมาะสม และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจและการฟื้นฟูเมืองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของเมืองต่างๆ ในประเทศอังกฤษและประเทศอินเดีย

2.2.3 ความสามารถในการแข่งขันระดับอุตสาหกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระดับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ระดับอุตสาหกรรม และ/หรือ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ เช่น งานวิจัยของ Freixanet (2012) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการส่งออกของภาครัฐที่มีต่อการเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจในระดับสากล การศึกษานี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มีการส่งออกไปยังประเทศแถบยุโรป จำนวน 272 รายและทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมการส่งออกมีอิทธิพลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มีความเป็นสากล อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจอีกด้วย ขณะเดียวกัน การศึกษาของ Brunner และ Cali ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมใน 4 ประเทศทางทวีปเอเชียใต้ ประกอบด้วย อินเดีย บังคลาเทศ เนปาล ปากีสถาน โดยใช้ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าการส่งออกต่อหน่วยมาใช้ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของประเทศเอเชียใต้ ยกเว้น ประเทศปากีสถาน มีแนวโน้มสูงขึ้น และการเติบโตของการส่งออกส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของปริมาณการส่งออก อันเนื่องมาจากการลดต้นทุนการผลิตมากกว่าการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าส่งออก

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่เน้นวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันในระดับอุตสาหกรรมยังคงมีปรากฏให้เห็นโดยทั่วไป เช่น งานวิจัยของ Zhao และคณะ (2012) ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Diamond model ในการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการก่อสร้างในประเทศจีน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ประกอบธุรกิจการก่อสร้างจำนวน 37 ราย และทำการวิเคราะห์แบบ Descriptive Analysis ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมการก่อสร้างในประเทศจีน ได้แก่ แนวคิดของการออกแบบ การเปลี่ยนแปลงการออกแบบ โครงสร้างขององค์กร และตลาดการก่อสร้างที่เกิดขึ้นใหม่ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า Diamond Model เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ความได้เปรียบและความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้เป็นอย่างดี ขณะที่ Tan และคณะ (2011) ได้พัฒนาแบบจำลองการศึกษาความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนของธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งควรประกอบด้วย ความยั่งยืนในหลักการและกฎระเบียบ นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน กลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน และ การปฏิบัติการด้านการก่อสร้างที่ยั่งยืน

2.2.4 ความสามารถในการแข่งขันระดับ SME

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ประสิทธิภาพทางธุรกิจ และศักยภาพในการดำเนินงานของ SMEs เช่นเดียวกับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ระดับอุตสาหกรรมและ/หรือผู้ประกอบการขนาดใหญ่ แต่ประเด็นการพิจารณาจะมีความแตกต่างกันในการให้ความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว ผู้ประกอบการขนาดใหญ่เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากปัจจัยภายนอก ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่นำเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากปัจจัยภายในเป็นหลัก ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

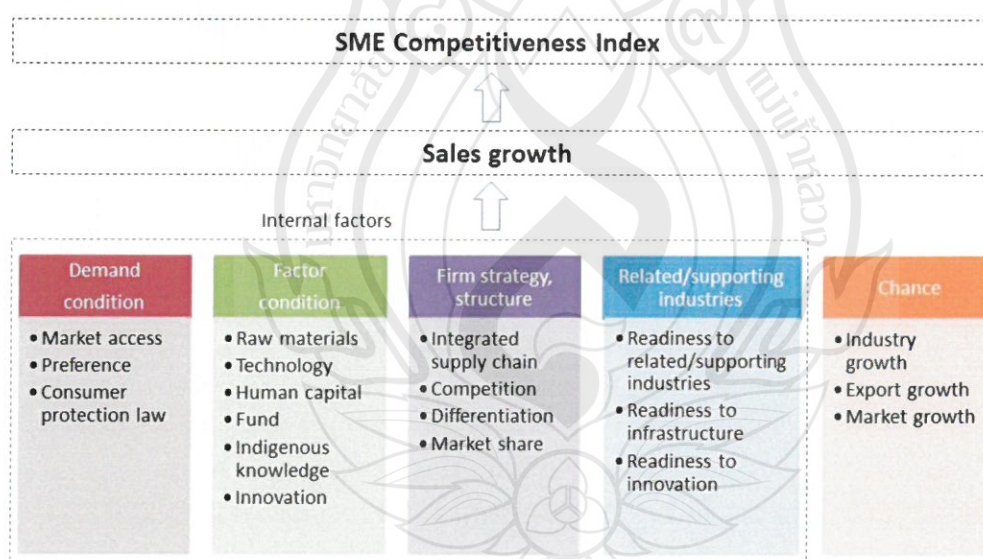
งานวิจัยของ Man (2002) ทำการพัฒนาแบบจำลองความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการและศักยภาพในการประกอบการของ SMEs ในระยะยาว โดยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ขีดความสามารถผู้ประกอบการ ขอบเขตทางการแข่งขัน ความสามารถขององค์กร และ ผลการดำเนินงานของธุรกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้วัดระดับความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ ขณะที่การศึกษาของ Radas และ Božić (2009) ได้ทำการประเมินระดับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศโครเอเชีย ในบริบทความสามารถทางนวัตกรรม โดยปัจจัยที่ใช้พิจารณาความสามารถทางนวัตกรรม ประกอบด้วย ขอบเขตของตลาด ทิศทางและยุทธศาสตร์ทางการตลาด และ การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการทางการตลาด เป็นต้น การศึกษานี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 448 รายและทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่า ขอบเขตของตลาดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการสร้างนวัตกรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Sok และคณะ (2013) ทำการศึกษาปัจจัยร่วมระหว่างความสามารถทางการตลาด นวัตกรรม และการเรียนรู้ที่มีผลต่อสมรรถนะ/ความสามารถของผู้ประกอบ โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ SMEs ภาคการผลิต ประกอบด้วย การผลิตสินค้าทางการเกษตร อาหารและเครื่องดื่ม เพอร์นิเจอร์และของตกแต่ง จำนวน 171 รายและทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการตลาด นวัตกรรม และการเรียนรู้ที่มีผลต่อความสามารถของผู้ประกอบ นอกจากนี้ปัจจัยร่วมระหว่างปัจจัยด้านความสามารถทางการตลาด นวัตกรรม และการเรียนรู้สามารถสร้างพลังของการเพิ่มสมรรถนะผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกบางส่วนที่ศึกษาความสามารถในการแข่งขันในระดับ SME โดยมุ่งเน้นปัจจัยแวดล้อมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อาทิ การศึกษาของ Sawers และคณะ (2008) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของมาตรการปกป้อง (Safeguard Measure) ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของผู้ประกอบการและความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ จากผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 43 ราย และทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสต์ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการบริหารภายในองค์กรเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการ SMEs และความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้ามกัน ขณะที่ความสามารถทางการบริหารภายนอกองค์กรของผู้ประกอบการ SMEs และความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ มาตรการปกป้องที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันการไหลออกขององค์ความรู้ของ

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมไปสู่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ได้เป็นอย่างดี และการศึกษาของ Harvie และคณะ (2010) เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการผลิตของ SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 780 ราย มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภาพการผลิต ด้านความเป็นเจ้าของกิจการ ด้านการเงิน ด้านนวัตกรรม และด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางการผลิตของ SMEs

2.3 กรอบการศึกษา

จากการทบทวนเอกสารข้างต้น การศึกษานี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี Porter's Diamond Model (Porter, 1990) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย เพื่อนำไปใช้ในเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการตลาดให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นกรอบการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันนี้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านกลยุทธ์ทางธุรกิจ ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและคู่แข่ง และด้านโอกาสในการขยายธุรกิจของ SME (รูปที่ 2-2)

รูปที่ 2-2 องค์ประกอบในการวัดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand condition) หมายถึง ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า ความสามารถของผู้ประกอบการในการเข้าถึงผู้บริโภค และประสิทธิภาพและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค

เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor condition) หมายถึง กระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ใช้ ความเพียงพอและความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน และแหล่งทุน ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรม

ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน (Firm strategy, structure and rivalry) ประกอบด้วย โครงสร้างการดำเนินงานกิจการเป็นห่วงโซ่อุปทาน กลยุทธ์ทางการแข่งขันด้านราคาและผลิตภัณฑ์ และ ส่วนแบ่งการตลาดในประเทศและในตลาดโลก

ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related and supporting industries) ประกอบด้วย ความเข้มแข็งของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุน รวมทั้งความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และงานวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม ด้านโอกาส (Chance) ประกอบด้วย แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรม ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และเสนอแนะแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเชียงรายและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในรูปของบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลกับพาณิชย์จังหวัดเชียงราย ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 จำนวน 3,687 ราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดเชียงราย จำนวน 63 ราย ซึ่งเป็นจำนวนตัวอย่างที่มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 12.50 โดยใช้วิธีการคำนวณของ Yamane (1967)¹

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการสอบถามถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยการผลิตและกลยุทธ์ทางธุรกิจ เงื่อนไขด้านอุปสงค์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและคู่แข่ง และโอกาสในการขยายธุรกิจของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยคำถามหลักที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตรวัด (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก มากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และส่งหนังสือนำขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด จำนวน 3,687 รายทางไปรษณีย์ พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับ ดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2556 ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 63 ฉบับ

¹ วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro (1967) : $n = \frac{N}{1+Ne^2}$ โดยที่ n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า และ e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดคะแนนสำหรับมาตรวัด (Rating Scale) 5 ระดับตัวแปรจากระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด เท่ากับ 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับในแต่ละองค์ประกอบของผลิภาพการผลิตที่ใช้ประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านอุปสงค์ 3 ตัวแปร ด้านการผลิต 9 ตัวแปร ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน 3 ตัวแปร ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง 3 ตัวแปร และด้านโอกาส 4 ตัวแปร รายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบ	ตัวแปร
1. ด้านอุปสงค์ (Demand)	1. ความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค (Demand01) 2. ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า (Demand02) 3. ประสิทธิภาพและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค (Demand03)
2. ด้านการผลิต (Factor)	1. ลักษณะสินค้าและบริการหลัก (Factor01) 2. ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ (Factor02) 3. ความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ (Factor03) 4. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (Factor04) 5. ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (Factor05) 6. ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Factor06) 7. ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Factor07) 8. ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (Factor08) 9. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Factor09)
3. ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน (Strategy)	1. โครงสร้างการดำเนินกิจการเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Strategy01) 2. ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด (Strategy02) 3. ความแตกต่างของสินค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง (Strategy03)
4. ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related)	1. ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Related01) 2. ความครบถ้วนของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่ (Related02) 3. งานวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม (Related03)

องค์ประกอบ	ตัวแปร
5. ด้านโอกาส (Chance)	1.แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (Chance01) 2. แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ (Chance02) 3. แนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก (Chance03) 4.แนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (Chance04)

2.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละองค์ประกอบ และแปลผลค่าคะแนนในรูปของระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME จากองค์ประกอบผลิภาพการผลิต ถ้ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.21-5.00 แสดงว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับสูงที่สุด หากมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41-4.20 แสดงว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับสูง หากมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61-3.40 แสดงว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง หากมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.81-2.60 แสดงว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับต่ำ และหากมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.80 แสดงว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบ Binary เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM)² เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ที่มีสมมติฐานการวิจัยหลักว่า “โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์” ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 5 สมมติฐานของการวิจัยดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 : ปัจจัยด้านอุปสงค์มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานข้อที่ 2 : ปัจจัยด้านการผลิตมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

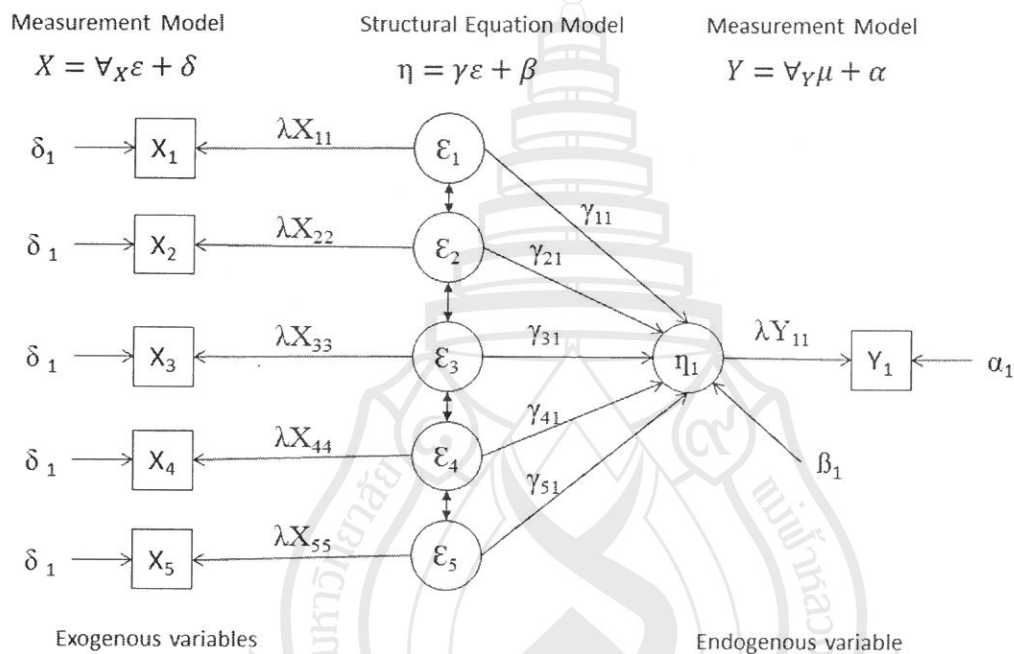
สมมติฐานข้อที่ 3 : ปัจจัยด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

² ที่ทำการทดสอบโมเดลโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝง (Latent variables) และตัวแปรสังเกตได้ (Observed variables) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

สมมติฐานข้อที่ 4 : ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานข้อที่ 5 : ปัจจัยด้านโอกาสมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

การวิจัยนี้ได้กำหนดโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย โมเดลการวัด (Measurement Model) และ โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Model) ดังแสดงในรูปที่ 3.1

รูปที่ 3-1 องค์ประกอบของโมเดลเชิงโครงสร้างอย่างย่อ

โดยโมเดลการวัด ประกอบด้วย โมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายนอก (Exogenous Measurement Model) และโมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายใน (Endogenous Measurement Model) รายละเอียดดังนี้

โมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายนอก: $X = V_X \varepsilon + \delta$

โมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายใน: $Y = V_Y \eta + \alpha$

โมเดลสมการโครงสร้าง: $\eta = \gamma \varepsilon + \beta$

โดยที่ X = ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้

Y = ตัวแปรภายในที่สังเกตได้

ε = ตัวแปรภายนอกแฝง

η = ตัวแปรภายในแฝง

V_X = สัมประสิทธิ์การถดถอยของ X บน ε

V_Y = สัมประสิทธิ์การถดถอยของ Y บน η

δ = ความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปร Y

α = ความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปร X

β = ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร η

โมเดลสมการโครงสร้างความสำเร็จของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ตัวแปรภายนอกแฝง จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านอุปสงค์ (E_1) การผลิต (E_2) กลยุทธ์โครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน (E_3) อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (E_4) และ โอกาส (E_5) ตัวแปรภายในแฝง 1 ตัว ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย (η_1)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแต่ละตัวแปรแฝงในโมเดลการวัด และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลด้วยวิธีการประมาณค่าแบบสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate) โดยสถิติที่ใช้ในการวัดความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ดัชนีระดับความสอดคล้อง (Goodness of fit index : GFI) ดัชนีระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index : CFI; Tucker Lewis index : TLI) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root mean square error of approximation : RMSEA) เป็นต้น ที่มีระดับการยอมรับแสดงใน ตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	ระดับการยอมรับ
1. ค่า Chi-square	ค่า Chi-square เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หากค่า P-value ที่สูงกว่า 0.05 อธิบายว่าโมเดลมีความเหมาะสม
2. ค่า GFI	ค่า GFI เป็นค่าที่แสดงสัดส่วนของค่า Observed covariance ที่สามารถอธิบายได้ด้วยค่า covariance ของโมเดล ค่า GFI ที่อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม
3. ค่า CFI, TLI	ค่า CFI และ TLI เป็นค่าเปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมติฐานการวิจัยว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลของการเปรียบเทียบจะให้อำนาจระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนีที่ระดับ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	ระดับการยอมรับ
4. ค่า RMSEA	ค่า RMSEA เป็นค่าที่แสดงความไม่เหมาะสมของโมเดล ยิ่งมีค่าสูงจะแสดงถึงโมเดลที่ไม่เหมาะสม ค่า RMSEA ที่อยู่ระหว่าง 0.05-0.08 หรือเข้าใกล้ 0 แสดงถึงความเหมาะสมของโมเดล

ที่มา : นงลักษณ์ (2542) และ กริช (2554).

3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกแบบ Binary Logistic Regression ที่พยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจจากชุดของตัวแปรอิสระที่เหมาะสม (คมสัน, 2552; กัลยา, 2549) และมีโมเดลการวิจัยดังนี้

$$P(Y = 1) = \frac{1}{1+e^{-W}} \quad (1)$$

$$P(Y = 0) = \frac{1}{1+e^{-W}} \quad (2)$$

และ $W = \beta_0 + \beta_1 Demand + \beta_2 Factor + \beta_3 Strategy + \beta_4 Related + \beta_5 Chance$

โดยที่ P = โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ สำหรับการวิจัยนี้ ได้แก่ โอกาสที่จะเกิดการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งใช้ตัวแปรการเติบโตของยอดขายเป็นตัวแทนโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นี้ นั่นคือ หาก SMEs มีโอกาสที่จะเกิดการเติบโตของยอดขาย เขียนได้ว่า $P(Y = 1)$ และ หาก SMEs โอกาสที่จะไม่เกิดการเติบโตของยอดขาย เขียนได้ว่า $P(Y = 0)$

Demand = ค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพในการผลิตด้านอุปสงค์ (Demand) ประกอบด้วยความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค (Demand01) ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า (Demand02) และ ประสิทธิภาพและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค (Demand03)

Factor = ค่าเฉลี่ยจากของระดับประสิทธิภาพในการผลิตด้านการผลิต (Factor) ประกอบด้วยลักษณะสินค้าและบริการหลัก (Factor01) ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ (Factor02) ความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ (Factor03) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (Factor04) ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (Factor05) ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Factor06) ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Factor07) ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (Factor08) และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Factor09)

Strategy = ค่าเฉลี่ยจากของระดับประสิทธิภาพในการผลิตด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและการแข่งขัน (Strategy) ประกอบด้วย โครงสร้างการดำเนินงานกิจการเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Strategy01) ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด (Strategy02) และ ความแตกต่างของสินค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง (Strategy03)

Related = ค่าเฉลี่ยจากของระดับประสิทธิภาพในการผลิตด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related) ประกอบด้วย ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Related01) ความครบถ้วนของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่ (Related02) และ งานวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม (Related03)

Chance = ค่าเฉลี่ยจากของระดับประสิทธิภาพในการผลิตด้านโอกาส (Chance) ประกอบด้วย แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (Chance01) แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ (Chance02) แนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก (Chance03) และ แนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (Chance04)

β_i = ค่าสัมประสิทธิ์

e = ฐานลอการิทึมธรรมชาติ มีค่าประมาณ 2.71828

เมื่อทำการ take log สมการที่ (1) จะได้

$$\text{Log}(P) = \beta_1 \text{Demand} + \beta_2 \text{Factor} + \beta_3 \text{Strategy} + \beta_4 \text{Related} + \beta_5 \text{Chance} \quad (3)$$

ผลการวิเคราะห์จะสามารถอธิบายถึงความน่าจะเป็นที่องค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส จะมีอิทธิพลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากน้อยเพียงใด โดยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในสมการ (3) จะใช้วิธี Maximum Likelihood Method การตรวจสอบความถูกต้องและแม่นยำของแบบจำลอง ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ เพื่อแสดงถึงแนวโน้มเปลี่ยนไปทางใด (2) การตรวจสอบนัยสำคัญของอิทธิพลของตัวแปร หรือ ประเมินอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปร (3) การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบจำลองโลจิสติกส์ ว่าสามารถทำนายความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ และ (4) ค่า -2 Log Likelihood (-2LL) ค่า Nagelkerke R-square และ ค่า Homer and Lemeshow Test เพื่อแสดงความเหมาะสมของโมเดล

ส่วนที่ 4 การเสนอแนะโมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัด เชียงราย นำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 2 ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 5 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs

ผลการสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดเชียงรายจำนวน 63 กิจการ พบว่าเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมจำนวน 58 กิจการ หรือคิดเป็นร้อยละ 92 และขนาดกลางจำนวน 5 กิจการ หรือคิดเป็นร้อยละ 8 โดยแยกเป็นผู้ประกอบการ SME ที่ดำเนินธุรกิจบริการ อุตสาหกรรม และการค้าปลีก/ค้าส่ง อย่างละ 18 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 86 ส่วนที่เหลือเป็นผู้ประกอบการ SME ที่ดำเนินธุรกิจการเกษตรจำนวน 9 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 14 (ตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามขนาดของการดำเนินธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	รวม
ธุรกิจการเกษตร	7	2	9
ธุรกิจบริการ	17	1	18
ธุรกิจอุตสาหกรรม	16	2	18
ธุรกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง	18	-	18
รวม	58	5	63

หมายเหตุ: การจำแนกประเภทของผู้ประกอบการ SMEs ใช้เกณฑ์จำนวนการจ้างงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม พ.ศ. 2543

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าทรัพย์สินและประเภทธุรกิจจากรายที่ 4-2 พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจการเกษตร การบริการ อุตสาหกรรม และการค้าปลีก/ค้าส่ง ส่วนใหญ่มีมูลค่าทรัพย์สินน้อยกว่า 10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90 (จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 50 ราย)

ตารางที่ 4-2 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามเงินทุนจดทะเบียน ประเภทกิจการ และขนาดกิจการ

มูลค่าทรัพย์สิน (ล้านบาท)	การเกษตร		บริการ		อุตสาหกรรม		ค้าปลีก/ค้าส่ง		รวม
	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	
< 10	6	2	16	-	15	1	5	-	45
10-50	-	-	1	-	1	1	-	-	3
51-100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
101-200	1	-	-	1	-	-	-	-	2
ไม่มีข้อมูล	-	-	-	-	-	-	13	-	13
รวม	7	2	17	1	16	2	18	-	63

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ตารางที่ 4-3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการจ้างงานและประเภทธุรกิจ SME พบว่าจำนวนการจ้างงานในธุรกิจ SME ส่วนใหญ่มีขนาดน้อยกว่า 50 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 (จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 56 ราย)

ตารางที่ 4-3 จำนวนผู้ประกอบการ SME แยกตามจำนวนการจ้างงาน ประเภทกิจการ และขนาดกิจการ

การจ้างงาน (คน)	การเกษตร		บริการ		อุตสาหกรรม		ค้าปลีก/ค้าส่ง		รวม
	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	ย่อม	กลาง	
<50	6	-	15	-	15	-	13	-	49
51-100	-	2	1	-	1	-	-	-	4
>100	-	-	-	1	-	2	-	-	3
ไม่มีข้อมูล	1	-	1	-	-	-	5	-	7
รวม	7	2	17	1	16	2	18	-	63

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากข้อมูลทั่วไปข้างต้น พบว่าผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก และมีการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจมากที่สุดในภาคธุรกิจการค้าปลีกและค้าส่ง รองลงมาคือภาคธุรกิจบริการ ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดกลางมีการกระจุกตัวอยู่ในภาคการผลิตเป็นหลัก ทั้งการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs นี้จะได้นำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริม

ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละภาคธุรกิจทั้งการเกษตร การบริการ อุตสาหกรรม และการค้าปลีก/ค้าส่ง

4.2 ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาในส่วนนี้เน้นการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แนวคิดของ Porter's Diamond Model มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ดังแสดงในบทที่ 2 ซึ่งจะได้นำเสนอเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1. การประเมินความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs แยกตามรายองค์ประกอบของการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ องค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และด้านโอกาส และ 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการดำเนินธุรกิจที่มีต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

ก. การประเมินความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

จากการใช้มาตรวัดด้วยคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จากองค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างของบริษัท และการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และด้านโอกาส แยกตามประเภทธุรกิจ สามารถแสดงดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4-4 ความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์ของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ

ด้านอุปสงค์	รวม	การเกษตร	บริการ	การผลิต	ค้าปลีก/ค้าส่ง
1. ความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค	2.87	3.33	2.83	2.72	2.83
2. ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า	2.76	3.22	2.61	2.94	2.50
3. ประสิทธิภาพและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค	3.33	3.22	3.39	3.67	3.00
รวม (คะแนนเต็ม 5)	2.98	3.26	2.91	3.11	2.78
รวม (ร้อยละ)	60	65	58	62	56

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์ของ SMEs จังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 โดยปัจจัยด้านประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและกลไกในความคุ้มครองผู้บริโภค ถือเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์อยู่ในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาคือ ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค ด้านตลาดสินค้า ธุรกิจ และเครือข่ายตลาด และปัจจัยความต้องการ/ความรู้/ความสนใจในตัวสินค้าของลูกค้า ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์ของผู้ประกอบการ SMEs ของจังหวัดเชียงราย ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนควรผลักดันให้เกิดการสร้างมาตรฐานคุณภาพของสินค้าและบริการให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ควบคู่กับการสร้างมาตรการกระตุ้นความรู้ความสนใจของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงรายมีความได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้ประกอบการ SMEs จากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นๆในโลก นอกจากนี้ ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนควรดำเนินมาตรการต่างๆที่สนับสนุนและส่งเสริมการค้า เพื่อทำให้เกิดการขยายช่องทางการตลาดให้ครอบคลุมทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตรและภาคการผลิตมีระดับความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์อยู่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยรวม คิดเป็นร้อยละ 65 และร้อยละ 62 ตามลำดับ ปัจจัยด้านอุปสงค์ที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในภาคการผลิต การบริการ และค้าปลีก/ค้าส่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและกลไกในความคุ้มครองผู้บริโภค ขณะที่ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในภาคการเกษตรในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์เป็นสำคัญ

ตารางที่ 4-5 ความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ

ด้านการผลิต	รวม	การเกษตร	บริการ	การผลิต	ค้าปลีก/ค้าส่ง
1. ลักษณะสินค้าและบริการหลัก	2.95	2.44	2.89	3.11	3.11
2. ระดับเทคโนโลยีที่ใช้	3.22	4.67	3.28	2.89	2.78
3. ความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ	3.67	3.44	3.33	3.94	3.83
4. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ	3.13	2.89	2.78	3.56	3.17
5. ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์	2.83	2.56	3.00	2.83	2.78
6. ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.57	2.78	2.39	2.89	2.33
7. ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.08	3.11	2.83	3.89	2.50
8. ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม	2.49	2.56	2.50	2.61	2.33
9. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	2.52	2.78	2.50	2.50	2.44
รวม (คะแนนเต็ม 5)	2.92	3.00	2.81	3.14	2.76
รวม (ร้อยละ)	58	60	56	63	55

จากตารางที่ 4-5 พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิตของ SMEs จังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58 โดยปัจจัยด้านความพอเพียงของวัตถุดิบในประเทศ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือปัจจัยด้านระดับเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการ ด้านลักษณะสินค้าและบริการหลัก และด้านความพร้อมด้านศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ส่วนปัจจัยที่มีส่วนทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs ลดลง ได้แก่ ความพร้อมและศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับการพัฒนานวัตกรรม และความสามารถในการ

เข้าถึงแหล่งทุน ดังนั้น ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกับสร้างความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย จำเป็นต้องเร่งรัดให้เกิดการพัฒนาอย่างจริงจัง เป็นระบบ และยั่งยืนในด้านการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อทำให้เกิดระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งการผลักดันการสร้างนวัตกรรมที่สามารถเชื่อมโยงภาคธุรกิจและสถาบันการศึกษาไว้ด้วยกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตรและภาคการผลิตมีระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตอยู่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยรวม คิดเป็นร้อยละ 60 และ 63 ตามลำดับ ปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคบริการ ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับเทคโนโลยีที่ใช้ และด้านความพอเพียงของวัตถุดิบในประเทศ นอกจากนี้ปัจจัยด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการยังถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในภาคการผลิตอีกด้วย ขณะที่ปัจจัยความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ และ ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง

ตารางที่ 4-6 ความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ

ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน	รวม	การเกษตร	บริการ	การผลิต	ค้าปลีก/ค้าส่ง
1. โครงสร้างการดำเนินงานเป็นห่วงโซ่อุปทาน	2.78	2.67	2.83	2.83	2.72
2. ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด	2.46	2.22	2.44	2.50	2.56
3. ความแตกต่างของสินค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง	3.06	3.22	3.22	3.11	2.78
รวม (คะแนนเต็ม 5)	2.74	2.67	2.83	2.81	2.61
รวม (ร้อยละ)	55	53	57	56	52

ตารางที่ 4-6 แสดงระดับความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55 โดยลักษณะความแตกต่างของสินค้าและ/หรือบริการของธุรกิจเมื่อเทียบกับคู่แข่ง ในด้านคุณภาพราคาและควมมีเอกลักษณ์ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่ทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือ การมีห่วงโซ่อุปทานในโครงสร้างของผู้ประกอบและผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจใดๆ นั้น มีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องและที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างชัดเจน ส่วนปัจจัยที่มีส่วนทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ลดลง ได้แก่ ระดับความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกับสร้างความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่สามารถ

ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างชัดเจน ซึ่งประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งคือการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในทุกระดับอุตสาหกรรม ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำถึงอุตสาหกรรมปลายน้ำในห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจใดๆ

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในภาคบริการและภาคการผลิตมีระดับความสามารถในการแข่งขันด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขันอยู่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยรวม คิดเป็นร้อยละ 57 และ 56 ตามลำดับ ปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในทุกภาคเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัจจัยด้านความแตกต่างของสินค้าและ/หรือบริการของธุรกิจเมื่อเทียบกับคู่แข่ง

ตารางที่ 4-7 ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ

ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	รวม	การเกษตร	บริการ	การผลิต	ค้าปลีก/ค้าส่ง
1. ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.10	3.44	3.00	3.17	2.94
2. ความครบถ้วนของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่	2.71	3.11	2.44	3.22	2.28
3. งานวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม	2.59	2.44	2.67	2.44	2.72
รวม (คะแนนเต็ม 5)	2.77	2.96	2.69	2.94	2.59
รวม (ร้อยละ)	55	59	54	59	52

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ระดับความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องของ SMEs จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55 โดยปัจจัยด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วนสมบูรณ์และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs มีความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือ ความครบถ้วนของกิจกรรมตามห่วงโซ่อุปทานและความพร้อมของการมีกลไกสนับสนุน ส่วนปัจจัยที่มีส่วนทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องของผู้ประกอบการ SMEs ลดลง ได้แก่ งานวิจัยที่จะผลักดันให้เกิดการสร้างนวัตกรรม ดังนั้น ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องการกับสร้างความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย ควรเร่งสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตรและภาคการผลิตมีระดับความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องอยู่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยรวม คิดเป็นร้อยละ 59 ปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตรได้แก่ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เช่นเดียวกับผู้ประกอบการ SMEs ในภาคบริการและภาคการค้าปลีก/ค้าส่ง ขณะที่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการผลิต ได้แก่ ความครบถ้วนของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่

ตารางที่ 4-8 ความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสของ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ

ด้านโอกาส	รวม	การเกษตร	บริการ	การผลิต	ค้าปลีก/ค้าส่ง
5.1 แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน	2.76	2.89	2.78	2.50	2.94
5.2 แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ	2.79	2.89	2.61	2.56	3.17
5.3 แนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก	2.03	2.33	1.72	2.17	2.06
5.4 แนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน	2.37	2.33	1.94	2.22	2.94
รวม (คะแนนเต็ม 5)	2.40	2.61	2.14	2.25	2.71
รวม (ร้อยละ)	48	52	43	45	54

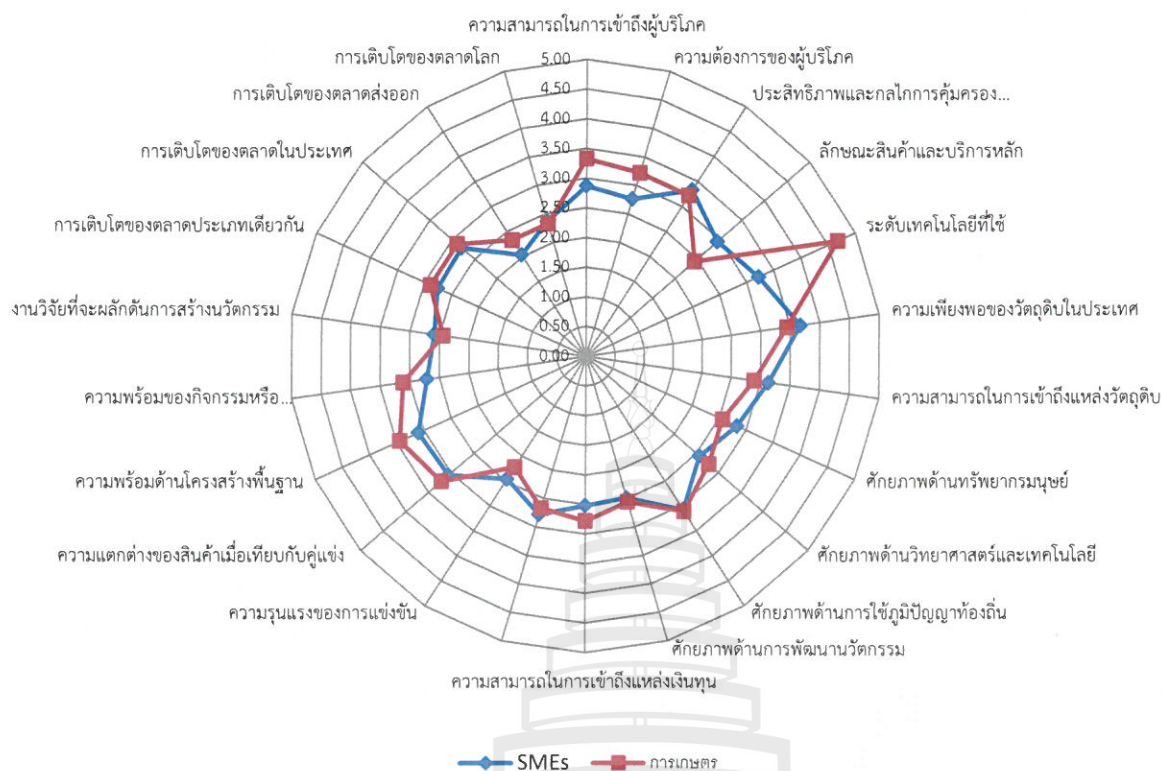
จากตารางที่ 4-8 พบว่า ระดับความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสของ SMEs จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 48 โดยปัจจัยแนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน และปัจจัยแนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs มีความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสเพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือ ปัจจัยแนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้าประเภทเดียวกัน ส่วนปัจจัยที่มีส่วนทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสของผู้ประกอบการ SMEs ลดลงอย่างมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านแนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก ดังนั้น ภาครัฐบาลและ/หรือภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องการกับสร้างความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย ควรเร่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs ทำการผลิตเพื่อการส่งออกให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีนโยบายสนับสนุนอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศของผู้ประกอบการ SMEs ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและ/หรือบริการที่มีคุณภาพและราคาในระดับสูงและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศ รวมทั้งควรมีนโยบายการส่งเสริมการเกิดผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่อีกด้วย

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการค้าปลีกและค้าส่งและภาคการเกษตรมีระดับความสามารถในการแข่งขันด้านโอกาสอยู่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยรวม คิดเป็นร้อยละ 54 และ 52 ปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการค้าปลีก/ค้าส่ง ได้แก่ ปัจจัยแนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการเกษตร นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการค้าปลีก/ค้าส่ง ได้แก่ ปัจจัยแนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศในสินค้าประเภทเดียวกัน

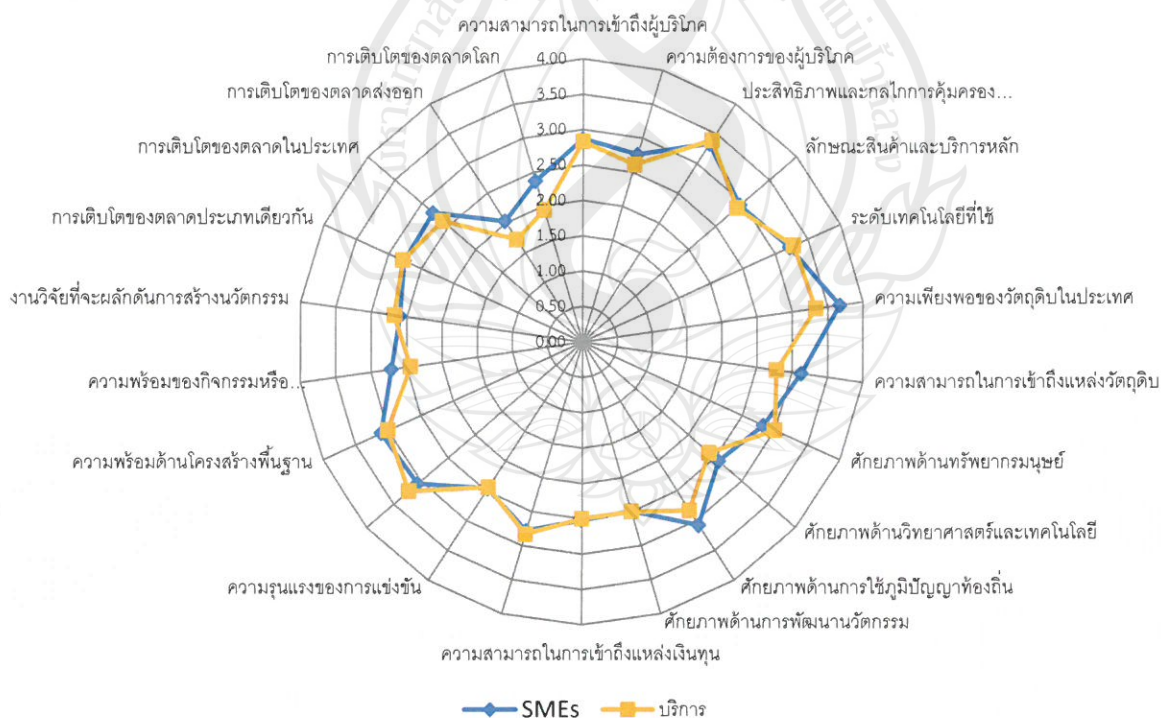
ที่ 4-9 ระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย แยกตามประเภทธุรกิจ		การเกษตร บริการ การผลิต ค้าปลีก/ค้าส่ง			
ระดับความสามารถในการแข่งขัน	รวม	3.26	2.91	3.11	2.78
เงื่อนไขด้านอุปสงค์	2.98	3.00	2.81	3.14	2.76
เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต	2.92	2.67	2.83	2.81	2.61
ด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและ	2.74				
การแข่งขัน	2.77	2.96	2.69	2.94	2.59
4. ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	2.40	2.61	2.14	2.25	2.71
5. ด้านโอกาส	2.76	2.90	2.67	2.85	2.69
รวม (คะแนนเต็ม 5)	55	58	53	57	54
รวม (ร้อยละ)					

ผลการศึกษาพบว่าระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของ จังหวัดเชียงราย ในปี 2556 มีค่าเท่ากับ 2.76 หมายความว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีขีดความสามารถในการ แข่งขันของ SME เชียงรายอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ หากพิจารณามาตรวัดในแต่ละองค์ประกอบจะเห็นว่า องค์ประกอบเงื่อนไขด้านอุปสงค์ (2.98) และเงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (2.92) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการเพิ่ม ขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในเชียงราย รองลงมาคือองค์ประกอบด้านด้านอุตสาหกรรมสนับสนุน และเกี่ยวเนื่อง (2.77) และด้านกลยุทธ์และโครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน (2.74) ขณะที่องค์ประกอบด้าน โอกาสในการดำเนินธุรกิจ (2.40) เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของ SME ในเชียงราย ลดต่ำลง

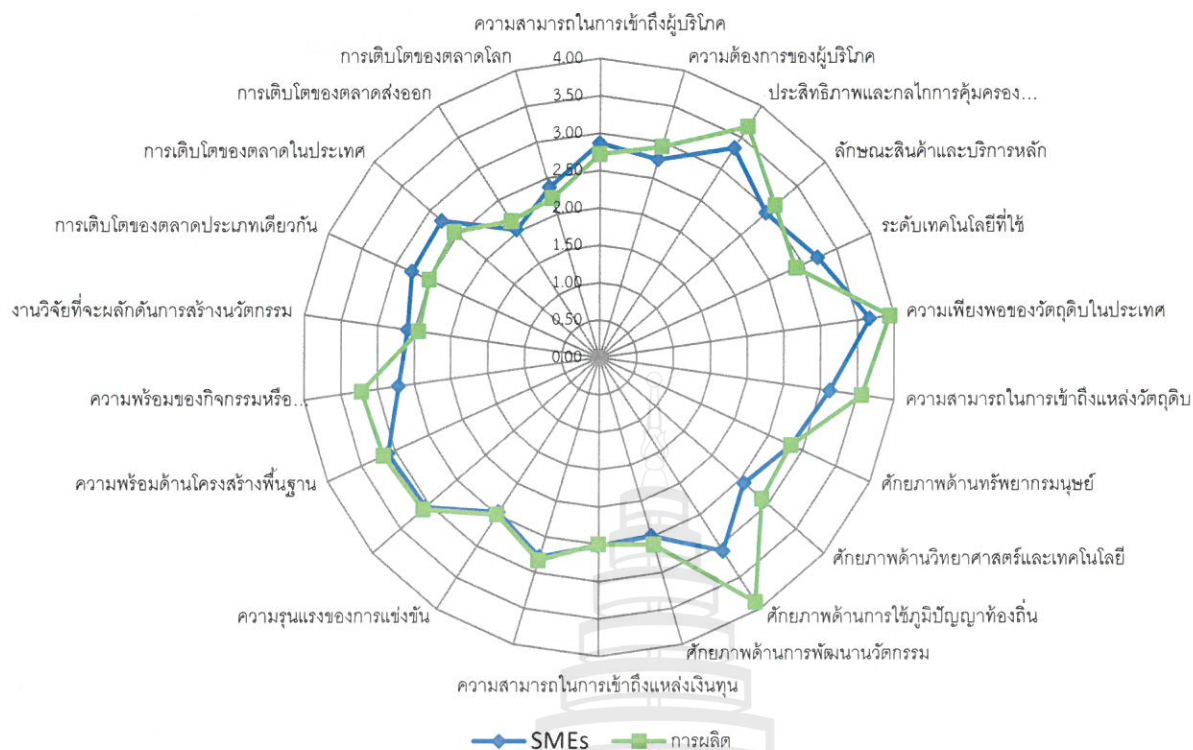
นอกจากนี้ หากวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ แยกตาม ประเภทธุรกิจ พบว่า เชียงรายมีขีดความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจการเกษตรสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 2.90 รองลงมาคืออุตสาหกรรมการผลิต มีค่าเท่ากับ 2.85 เมื่อพิจารณามาตรวัดในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบเงื่อนไขด้านอุปสงค์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตร (3.26) และการผลิต (3.11) เช่นเดียวกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การบริการ (2.91) และการค้าปลีกและค้าส่ง (2.78) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ในภาคต่างๆ (รูปที่ 4-1 และ 4-4) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการในภาคการเกษตร การผลิต การบริการ และการค้าปลีกค้าส่งล้วนมีระดับความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าระดับของ SME โดยรวมในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความสามารถในการเข้าถึง แหล่งเงินทุน ความรุนแรงของการแข่งขัน ความเข้มแข็งของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุน การเติบโต ของตลาดส่งออกและตลาดต่างประเทศ ซึ่งหากปัจจัยดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ย่อมทำให้ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงรายมีระดับความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น

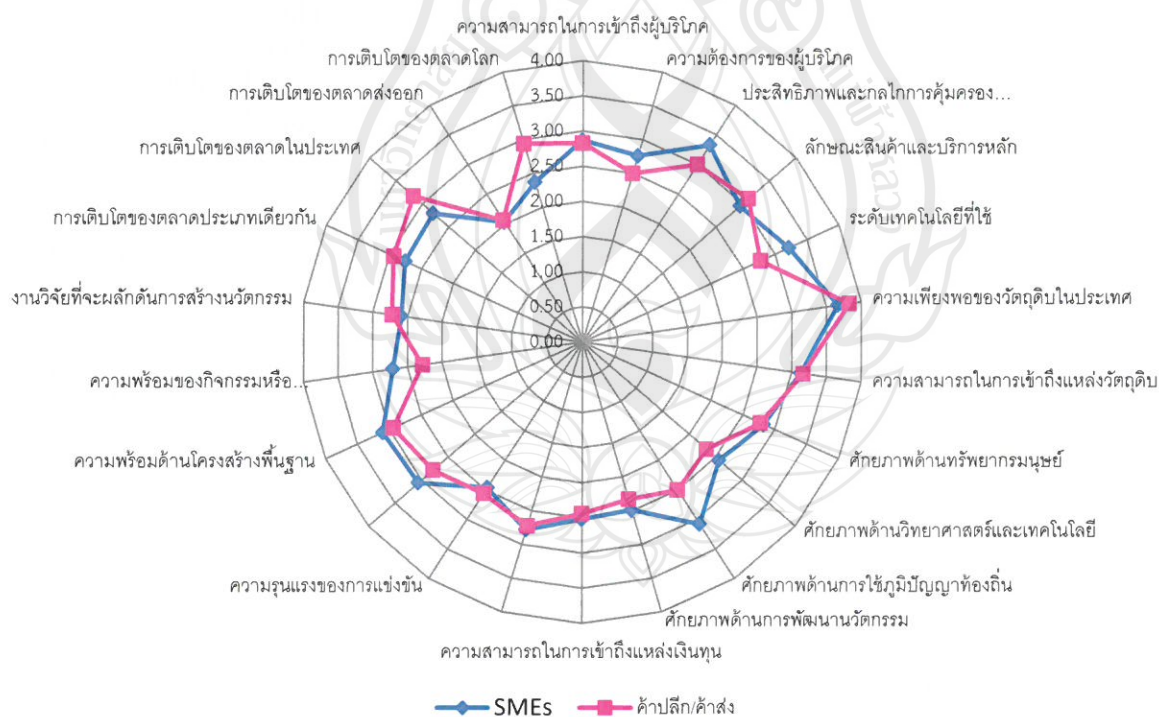
รูปที่ 4-1 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการเกษตร แยกตามองค์ประกอบ

รูปที่ 4-2 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการบริการ แยกตามองค์ประกอบ

รูปที่ 4-3 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคการผลิต แยกตามองค์ประกอบ

รูปที่ 4-4 ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME ภาคค้าปลีก/ค้าส่ง แยกตามองค์ประกอบ

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

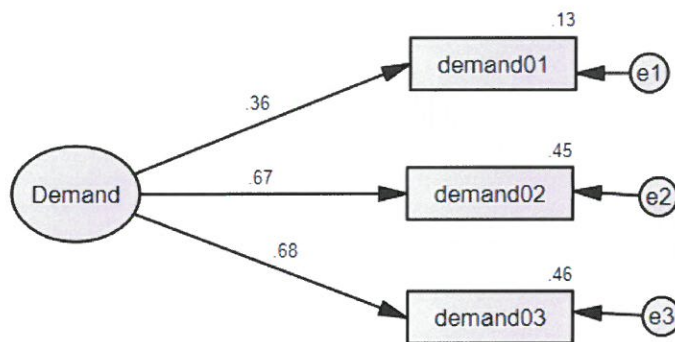
การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง (Latent variables) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรองค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างของบริษัทและการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส และตัวแปรผลสัมฤทธิ์การสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยนำเสนอในรูปของค่าสถิติเพื่อประเมินโมเดล อาทิ ค่า Chi-square, ค่า Degree of freedom, ค่า P-value, ค่า Root mean square error of approximation, ค่า Goodness of fit index, ค่า Tucker Lewis index และ ค่า Comparative fit index ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ก. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านอุปสงค์ (Demand) ของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์โมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุปสงค์ได้กำหนดตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค (demand01) ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า (demand02) และประสิทธิภาพและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค (demand03) ผลการทดสอบความเหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านอุปสงค์ด้วยค่า Chi-square, RMSEA, GFI, TLI และ CFI ดังแสดงในตารางที่ 4-10 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านอุปสงค์มีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4-10 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุปสงค์

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.151	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.131	0.05-0.08	ไม่เหมาะสม
3. GFI	0.979	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	0.832	0.00-1.00	เหมาะสม
5. CFI	0.944	0.00-1.00	เหมาะสม

Chi-square = 2.063, df = 1, P-value = 0.151

รูปที่ 4-5 โมเดลการวัดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์

รูปที่ 4-5 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมเชิงประจักษ์ประกอบในโมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านอุปสงค์ พบว่า ค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) เพียง 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงผู้บริโภค (demand01) ที่สามารถวัดความสามารถในการแข่งขันด้านอุปสงค์ของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.36 (ซึ่งเป็นไปตามค่าพิจารณาความเหมาะสมของโมเดลเชิงที่ค่า Factor loading ควรมีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.30-1.00) ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้ของการวัดตัวแปรเท่ากับร้อยละ 13

ข. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยการผลิต (Factor) ของ SMEs จังหวัดเชียงราย

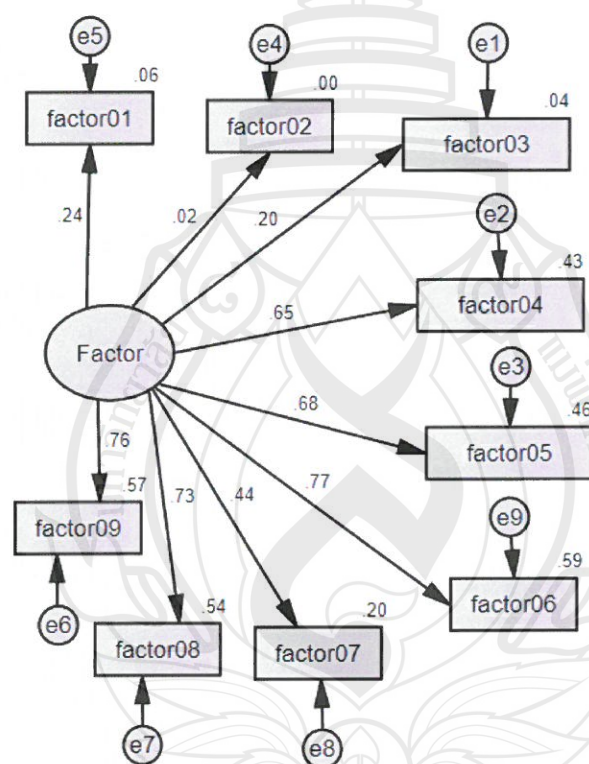
การวิเคราะห์โมเดลการวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิตกำหนดตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ลักษณะสินค้าและบริการหลัก (factor01) ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ (factor02) ความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ (factor03) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (factor04) ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (factor05) ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (factor06) ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (factor07) ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (factor08) และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (factor09) ผลการทดสอบความเหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยการผลิตด้วยค่า Chi-square, RMSEA, GFI, TLI และ CFI แสดงในตารางที่ 4-11 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิตมีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

นอกจากนี้ ผลการทดสอบความเหมาะสมเชิงประจักษ์ประกอบในโมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิตในรูปที่ 4-6 แสดงถึงค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ประกอบด้วย ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ (factor02) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (factor04) ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (factor05) ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (factor06) ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (factor07) ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (factor08) และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (factor09) ที่สามารถวัดความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย

และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นไปตามค่าพิจารณาความเหมาะสมของโมเดลเชิงที่ค่า Factor loading ควรมีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.30-1.00 ยกเว้นตัวบ่งชี้ระดับเทคโนโลยีที่ใช้ (factor02)

ตารางที่ 4-11 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.055	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.086	0.05-0.08	เหมาะสม
3. GFI	0.868	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	0.876	0.00-1.00	เหมาะสม
5. CFI	0.904	0.00-1.00	เหมาะสม

Chi-square = 40.906, df = 28, P-value = 0.055

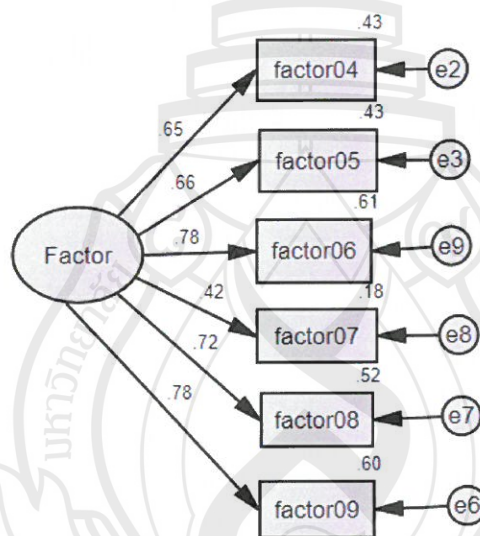
รูปที่ 4-6 โมเดลการวัดความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต ก่อนปรับปรุง

ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำการคัดเลือกตัวบ่งชี้ปัจจัยการผลิตที่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่า Factor loading อยู่ระหว่าง 0.30-1.00 มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (factor04) ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (factor05) ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (factor06) ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (factor07) ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (factor08) และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (factor09) ผลการทดสอบความ

เหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยการผลิตด้วยค่า Chi-square, RMSEA, GFI, TLI และ CFI ดังแสดงในตารางที่ 4-12 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต หลังปรับปรุงมีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.203	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.074	0.05-0.08	เหมาะสม
3. GFI	0.927	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	0.958	0.00-1.00	เหมาะสม
5. CFI	0.972	0.00-1.00	เหมาะสม

Chi-square = 13.391, df = 10, P-value = .203

รูปที่ 4-7 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิต หลังปรับปรุง

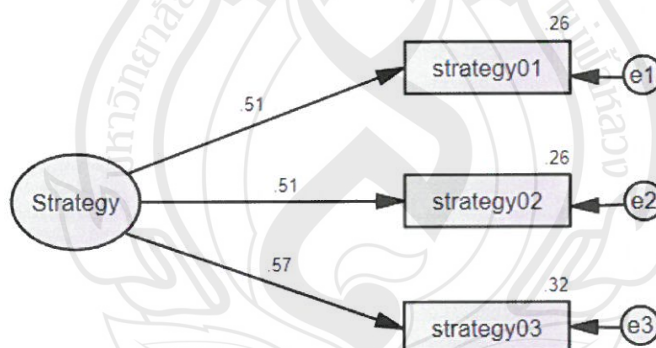
การทดสอบความเหมาะสมเชิงประกอบในโมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต พบว่า ค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (รูปที่ 4-7) มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ (factor04) ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ (factor05) ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (factor06) ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (factor07) ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม (factor08) และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (factor09) ที่สามารถวัดความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย โดยตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42 ถึง 0.78 ซึ่งแสดงความเหมาะสมของโมเดลเชิงประกอบ ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้ของการวัดตัวแปรเท่ากับร้อยละ 43, 43, 61, 18, 52 และ 60 ตามลำดับ

ค. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านกลยุทธ์โครงสร้าง และการแข่งขัน (Strategy) ของ SMEs จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์โมเดลการวัดองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันของบริษัทกำหนดตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงานกิจการเป็นห่วงโซ่อุปทาน (strategy01) ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด (strategy02) และ ความแตกต่างของสินค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง (strategy03) ผลการทดสอบความเหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันด้วยค่า Chi-square, RMSEA, GFI, TLI และ CFI ดังแสดงในตารางที่ 4-13 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันมีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.509	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.000	0.05-0.08	ไม่เหมาะสม
3. GFI	0.995	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	1.159	0.00-1.00	ไม่เหมาะสม
5. CFI	1.000	0.00-1.00	เหมาะสม

Chi-square = .437, df = 1, P-value = .509

รูปที่ 4-8 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขัน ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและการแข่งขัน

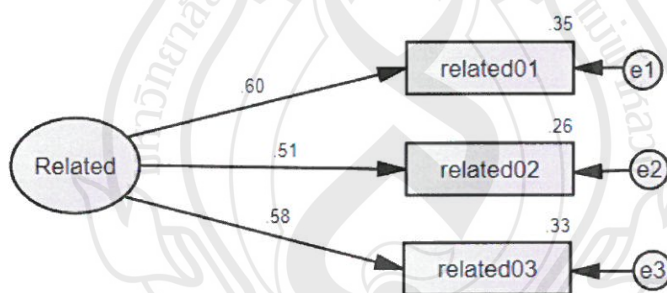
นอกจากนี้ การวิเคราะห์ยืนยันว่าตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันของบริษัท (รูปที่ 4-8) พบว่า ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงานกิจการเป็นห่วงโซ่อุปทาน (strategy01) ซึ่งถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สามารถใช้วัดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างของบริษัท และการแข่งขัน และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.51 ซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมของโมเดลเชิงประกอบ ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้ของการวัดตัวแปรเท่ากับร้อยละ 26

ง. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related) ของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์โมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องได้กำหนดตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ได้แก่ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (related01) ความครบถ้วนของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่ (related02) และ งานวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม (related03) การทดสอบความเหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง แสดงในตารางที่ 4-14 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องมีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.909	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.000	0.05-0.08	ไม่เหมาะสม
3. GFI	1.000	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	1.219	0.00-1.00	ไม่เหมาะสม
5. CFI	1.000	0.00-1.00	เหมาะสม

Chi-square = .015, df = 1, P-value = .902

รูปที่ 4-9 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง

การวิเคราะห์ยืนยันว่าตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (รูปที่ 4-9) พบว่า ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (related01) ซึ่งถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สามารถใช้วัดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.60 ซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมของโมเดลเชิงประกอบ ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้ของการวัดตัวแปรเท่ากับร้อยละ 35

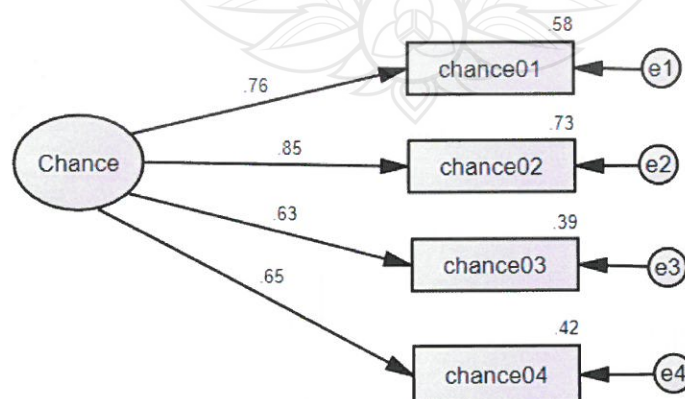
จ. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านโอกาส (Chance) ของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์โมเดลการวัดองค์ประกอบด้านโอกาสได้กำหนดตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (chance01) แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ (chance02) แนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก (chance03) และ แนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (chance04) ผลการทดสอบความเหมาะสมโดยรวมขององค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ด้านโอกาส แสดงในตารางที่ 4-15 สามารถสรุปได้ว่า โมเดลมาตรวัดองค์ประกอบด้านโอกาสมีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4-15 เปรียบเทียบค่าความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านโอกาส

ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสม	ค่าทดสอบ	เกณฑ์พิจารณา	แปลผล
1. P-value ของ Chi-square test	0.254	>0.05	เหมาะสม
2. RMSEA	0.077	0.05-0.08	เหมาะสม
3. GFI	0.978	0.00-1.00	เหมาะสม
4. TLI	0.973	0.00-1.00	เหมาะสม
5. CFI	0.991	0.00-1.00	เหมาะสม

การวิเคราะห์ยืนยันว่าตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบด้านโอกาส (รูปที่ 4-10) พบว่า ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ แนวโน้มการเติบโตของตลาดในประเทศ (chance02) แนวโน้มการเติบโตของตลาดส่งออก (chance03) และ แนวโน้มการเติบโตของตลาดโลกในสินค้า/บริการประเภทเดียวกัน (chance04) ซึ่งถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สามารถใช้วัดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs จังหวัดเชียงราย ด้านโอกาส และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.63-0.85 ซึ่งแสดงถึงความเหมาะสมของโมเดลเชิงประกอบ ที่ระดับค่าความเชื่อถือได้ของการวัดตัวแปรเท่ากับร้อยละ 73, 39 และ 42 ตามลำดับ

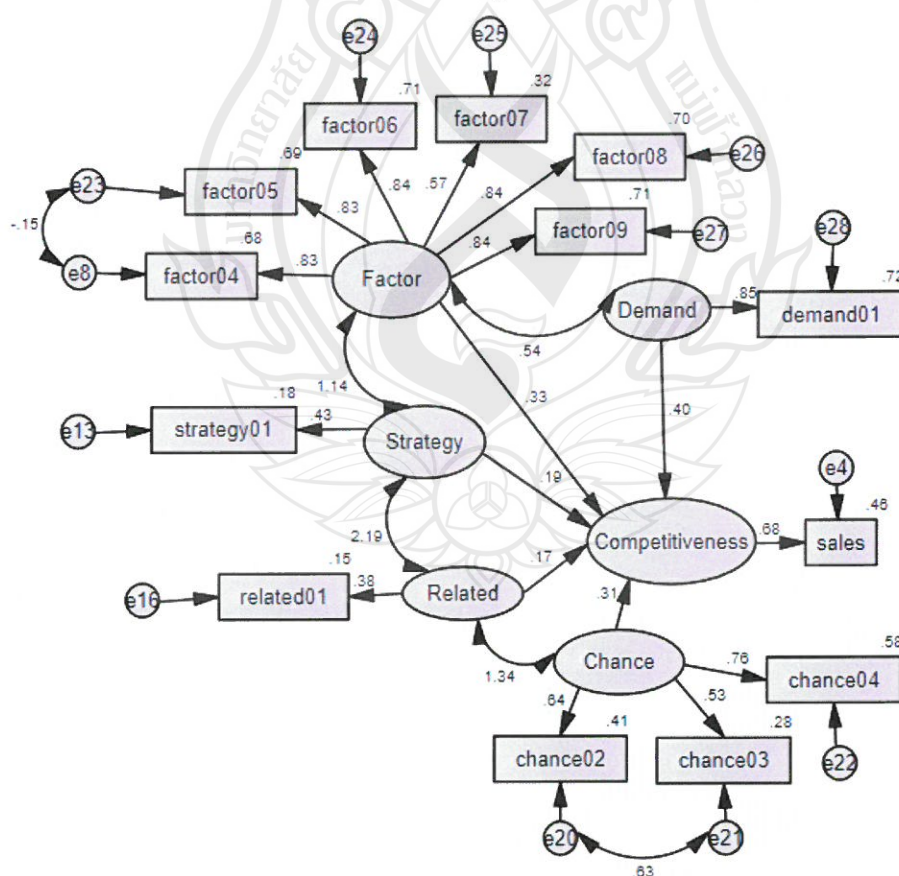
Chi-square = 2.743, df = 2, P-value = .254

รูปที่ 4-10 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ด้านโอกาส

โดยสรุป คำสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดของ ปัจจัยแฝงที่แสดงถึงความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ อันได้แก่ ปัจจัยด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันของบริษัท ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส แสดงให้เห็นถึง ความเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แม้ว่าจะมีตัวแปรสังเกตได้จำนวน หนึ่งที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการวิจัยนี้จะไม่นำตัวแปรสังเกตได้นั้นๆ มาใช้วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายในส่วนที่ 2.2

4.3.2 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ไม่สามารถหาค่า Chi-square ได้ และค่า RMSEA ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นั่นอาจอธิบายได้ว่า โมเดลไม่สอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แม้ว่าค่าสถิติเพื่อพิจารณาตัวอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ก็ตาม ดังนั้นจึงไม่สามารถนำโมเดลสมการโครงสร้างนี้ มาพิจารณาความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายได้ (รูปที่ 4-11)

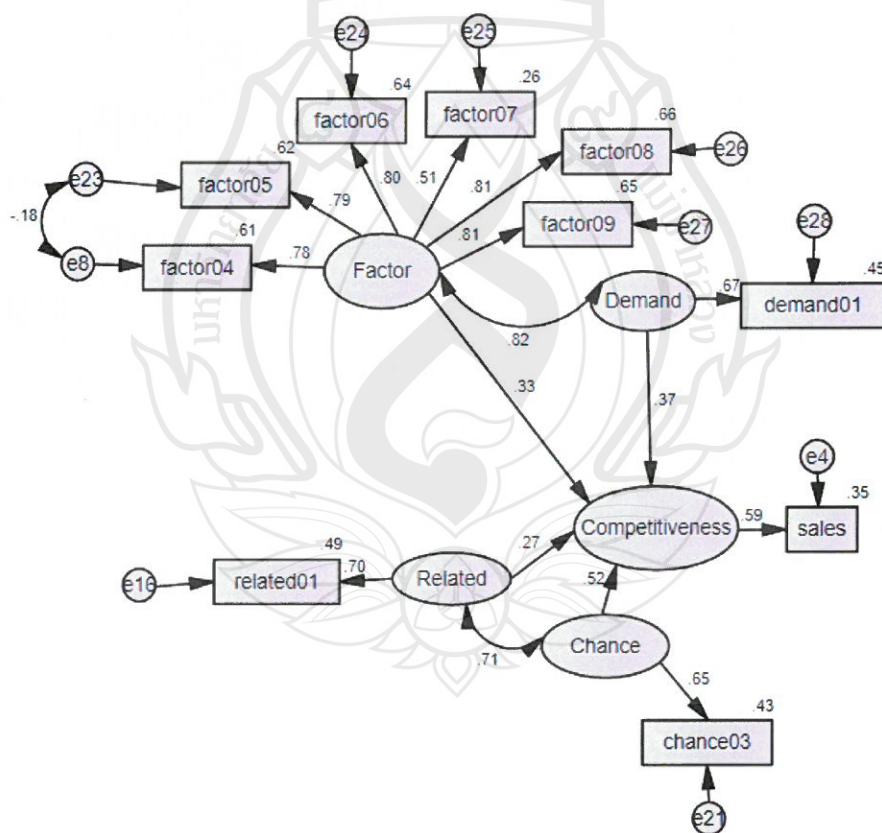
Chi-square = -, RMSEA = 0.182, GFI = 0.533, TLI = 0.418, CFI = 0.515

รูปที่ 4-11 โมเดลสมการโครงสร้างของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยนี้ ได้นำเสนอโมเดลทางเลือกเพื่อหาคำตอบว่าโมเดลใดที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด โดยใช้ค่าสถิติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลเป็นเครื่องมือบ่งชี้ ดังนี้

โมเดลทางเลือกแบบที่ 1 เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ดังแสดงในรูปที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า โมเดลทางเลือกแบบที่1 ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-Square ซึ่งมีค่าเท่ากับ 98.506 และ p-value เท่ากับ 0.000 และค่า RMSEA = 0.175 ดังนั้นจึงไม่สามารถนำโมเดลทางเลือกแบบที่ 1 มาพิจารณาการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายได้ เช่นเดียวกับโมเดลสมการโครงสร้างข้างต้น (รูปที่ 4-11)

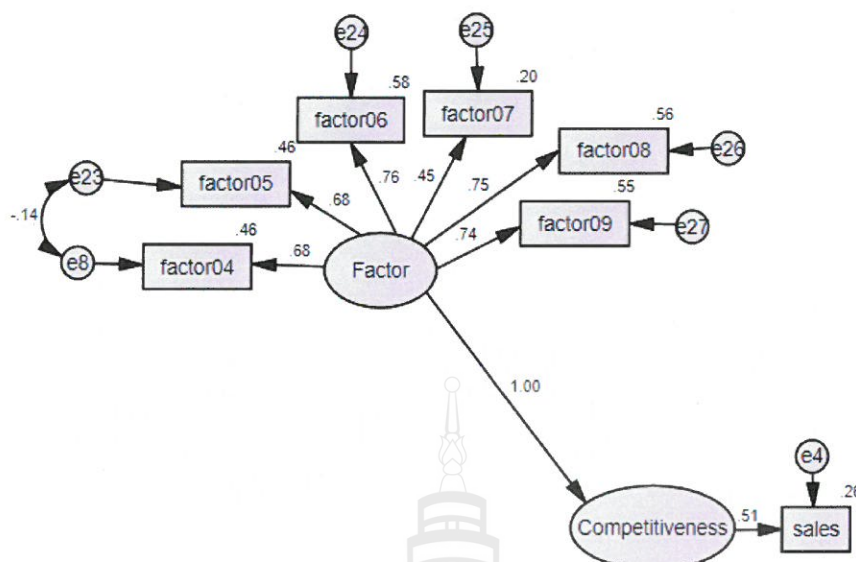
โมเดลทางเลือกแบบที่ 2 เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยด้านการผลิตกับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ (รูปที่ 4-13) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า โมเดลทางเลือกแบบที่ 2 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-Square ซึ่งมีค่าเท่ากับ 98.506 และ p-value เท่ากับ 0.291 และค่า RMSEA = 0.052 ดังนั้นจึงสามารถนำโมเดลทางเลือกแบบที่ 2 มาพิจารณาการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายได้ นั่นหมายความว่า ปัจจัยการผลิตมีผลกระทบทางตรงกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ เท่ากับ 1.00

Chi-square = 98.506, d.f. = 34, p-value = 0.000

RMSEA = 0.175, GFI = 0.508, TLI = 0.565, CFI = 0.671

รูปที่ 4-12 โมเดลสมการโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs แบบที่ 1

Chi-square = 16.375, d.f. = 14, p-value = 0.291

RMSEA = 0.052, GFI = 0.462, TLI = 0.974, CFI = 0.982

รูปที่ 4-13 โมเดลสมการโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs แบบที่ 2

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจนี้ พบว่า ปัจจัยด้านการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ขณะที่ปัจจัยองค์ประกอบอื่นๆนั้นกลับไม่พบว่ามีอิทธิพลเชิงสาเหตุ กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบความสามารถทางการแข่งขันของ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ ที่จะนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ในการวิจัยนี้จึงได้ทำการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจเพิ่มเติม ดังแสดงในส่วนที่ 4

4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบจำลองแบบโลจิสติก (Logistic Regression) ปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand) ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิต (Factor) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและ

การแข่งขัน (Strategy) ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related) และปัจจัยด้านโอกาส (Chance) ผลการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (ภาคผนวก ค) แสดงสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Log Odds (P)} = & -9.622 - 0.056(\text{Demand}) + 3.512(\text{Factor}) - 0.820(\text{Strategy}) - 1.199(\text{Related}) \\ & (0.004)^* \quad (0.937) \quad (0.013)^* \quad (0.186) \quad (0.133) \\ & + 3.368(\text{Chance}) \\ & (0.003)^* \end{aligned}$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005

-2 Log likelihood = 38.516

Cox & Snell R Square = 0.426

Nagelkerke R Square = 0.619

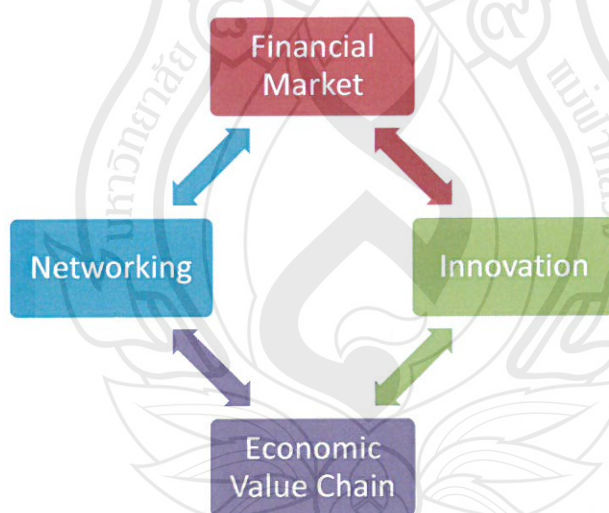
Homer and Lemeshow Test: Chi-square = 3.976, p-value = 0.859

จากการศึกษาแบบจำลองโลจิสติก พบว่า โมเดลความสามารถในการแข่งขัน (Goodness of fit) มีความเหมาะสม ซึ่งแสดงได้จากค่า -2 Log Likelihood (-2LL) มีค่าเท่ากับ 50.397 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ และ ค่า Nagelkerke R Square มีค่าเท่ากับ 0.619 หมายความว่า สมการนี้สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 61.9 นอกจากนี้ ค่า Homer and Lemeshow ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของโมเดลได้ ค่า Chi-Square เป็น 3.976 และ ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.859 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่า โมเดลนี้มีความเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่กำหนดต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการผลิตและด้านโอกาสมีผลการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหากศักยภาพและความได้เปรียบด้านการผลิตเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้น 5.6% และศักยภาพและความได้เปรียบด้านโอกาสเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้นสูงถึง 351% ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์สมการโครงสร้างข้างต้น ที่ว่าปัจจัยด้านการผลิตมีอิทธิพลที่สำคัญต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ดังนั้น ภาครัฐบาลและเอกชนควรมีส่วนช่วยผลักดัน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น (1) การพัฒนารูปแบบของสินค้าและบริการหลัก (2) การปรับปรุงและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (3) การบริหารจัดการเรื่องความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และ (4) การพัฒนาศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการพัฒนานวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันของ SMEs ในประเทศไทย และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยในเวทีการค้าโลกต่อไป

4.5 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

จากผลการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ปี 2556 ข้างต้น พบว่า ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME โดยรวมของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ทั้งผู้ประกอบการในธุรกิจการเกษตร การผลิต การบริการ และค้าปลีกค้าส่งโดยปัจจัยที่ทำให้ระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด และการเติบโตของตลาดส่งออกและตลาดต่างประเทศ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 2) ขณะที่ ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ถือว่าเป็นที่มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 3) ซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงรียังคงติดกับดักการยกระดับการพัฒนาผู้ประกอบการไทย ดังนั้น การที่ผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทยจะก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ (Modern SME) และหลุดพ้นกับดักเพื่อยกระดับการพัฒนา SME แล้วนั้น ผู้ประกอบการ SME ภาครัฐ และเอกชนจำเป็นต้องหันมาเร่งรัดการยกระดับการพัฒนาตลาดเงิน การพัฒนานวัตกรรม การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ ดังนี้

รูปที่ 4-14 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

1. การพัฒนาตลาดเงิน (Financial Market) ควรเน้นการเป็นตลาดเงินที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความหลากหลายในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน มีการสร้างกลไกคุ้มครองนักลงทุน และการมีหน่วยงานที่คอยติดตาม เฝ้าระวัง และตรวจสอบสถานการณ์ทางการเงินในระดับประเทศและระดับโลก

2. การพัฒนานวัตกรรม (Innovation) ควรเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงรุกและเชิงรับ การพัฒนาเชิงรุกเน้นการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีใหม่ การพัฒนาต่อ ยอดผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิม และ

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่วนการพัฒนาเชิงรับเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการรองรับและปรับเปลี่ยนได้อย่างทันท่วงทีต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการพัฒนา SME ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันในการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน

3. การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา (Networking) ควรเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ประกอบการ SME ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเครือข่ายความร่วมมือกับผู้จัดหาวัตถุดิบและผู้บริโภค เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน การสร้างคลัสเตอร์ผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและเป็นหนึ่งเดียวกัน (Power of unity) จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถผลักดันอุตสาหกรรมและธุรกิจ SME เป็นสู่เวทีโลก และทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันของ SME ต่อไป

4. การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value Chain) ควรเน้นการสร้างห่วงโซ่คุณค่าที่เหมาะสมกับธุรกิจ SME และก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกส่วนในระบบเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยเศรษฐกิจในการผลิตระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งหน่วยเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับธุรกิจ SME ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่เน้นการพัฒนาที่มีการเติบโตอย่างสมดุล (Inclusive Growth) อย่างไรก็ตามการเพิ่มคุณค่าให้แก่กิจกรรมแต่ละกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือของทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ซึ่งการพัฒนาตลาดเงิน นวัตกรรม และเครือข่ายที่กล่าวไปข้างต้น จะเป็นกุญแจหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จของการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าทางเศรษฐกิจของ SME ไทยได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป ภาครัฐและภาคเอกชนควรเร่งรัดการพัฒนาแบบจำลอง FINE เพื่อการยกระดับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายให้มีความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการอื่นๆในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลกได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

การวิจัยเรื่อง หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการแข่งขันเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และ (3) เสนอแนะแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความเคลื่อนไหวของระดับความสามารถในการแข่งขันของ SMEs และนำไปเป็นมาตรวัดความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวในเวทีระดับประเทศและระดับภูมิภาค

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 63 ราย และนำมาทำการวิเคราะห์ผลโดยใช้วิธีทางสถิติอย่างง่าย โมเดลสมการโครงสร้าง และการถดถอยโลจิสติกแบบ Binary โดยแบ่งการวิเคราะห์ผลการศึกษาและการอภิปรายผลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย โดยใช้สถิติอย่างง่าย พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก และมีการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจมากที่สุดในภาคธุรกิจการค้าปลีกและค้าส่ง รองลงมาคือภาคธุรกิจบริการ ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดกลางมีการกระจุกตัวอยู่ในภาคการผลิตเป็นหลัก ทั้งการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ SMEs นี้จะได้นำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละภาคธุรกิจทั้งการเกษตร การบริการ อุตสาหกรรม และการค้าปลีก/ค้าส่ง

ส่วนที่ 2 การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย โดยใช้มาตรประมาณค่า (Rating Scale) และสถิติอย่างง่าย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการในภาคการเกษตร การผลิต การบริการ และการค้าส่งค้าปลีกล้วนมีระดับความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าระดับของ SME โดยรวมในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความรุนแรงของการแข่งขัน ความเข้มแข็งของกิจกรรมหรืออุตสาหกรรมสนับสนุน การเติบโตของตลาดส่งออกและตลาดต่างประเทศ ซึ่งหากปัจจัยดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนามากขึ้น ย่อมทำให้ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงรายมีระดับความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยองค์ประกอบด้านอุปสงค์ ด้านการผลิต ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ ด้านโอกาส กับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจนี้ พบว่า ปัจจัยด้านการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการ

เข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีอิทธิพลเชิง สาเหตุทางตรงต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมใน จังหวัดเชียงราย ขณะที่ปัจจัยองค์ประกอบอื่นๆนั้นกลับไม่พบว่ามียอิทธิพลเชิงสาเหตุ กับการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของธุรกิจแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ความสามารถทางการแข่งขันของ SMEs ที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจ ที่จะนำไปสู่การ เสนอแนะแนวนโยบายที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบ Binary พบว่า ปัจจัยการผลิตเป็นปัจจัยที่มี อิทธิพลสำคัญต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมใน จังหวัดเชียงราย ดังนั้น ภาครัฐบาลและเอกชนควรมีส่วนช่วยผลักดัน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น (1) การพัฒนารูปแบบของสินค้าและบริการหลัก (2) การปรับปรุงและส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีขั้นสูง (3) การบริหารจัดการเรื่องความเพียงพอของวัตถุดิบในประเทศ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่ง วัตถุดิบ และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และ (4) การพัฒนาศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการพัฒนานวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดความ ได้เปรียบทางการแข่งขันของ SMEs ในประเทศไทย และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการขนาดกลางและ ขนาดย่อมของประเทศไทยในเวทีการค้าโลกต่อไป

ส่วนที่ 5 โมเดลการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย โดยใช้การ วิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Descriptive Analysis) สืบเนื่องมาจากผลการศึกษาข้างต้นที่ว่า ระดับความสามารถในการ แข่งขันโดยรวมของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ปี 2556 อยู่ในระดับปานกลางถึง ต่ำ ทั้งผู้ประกอบการในธุรกิจการเกษตร การผลิต การบริการ และค้าปลีกค้าส่ง โดยปัจจัยที่ทำให้ระดับ ความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด และการเติบโตของตลาดส่งออกและ ตลาดต่างประเทศ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 2) ขณะที่ ปัจจัยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ถือว่าเป็นที่มีผลโดยตรงต่อการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ (รายละเอียดแสดงในบทที่ 4 ส่วนที่ 3) ซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงรายยังคงติดกับดักการยกระดับการพัฒนาผู้ประกอบการไทย

โดยสรุป การศึกษานี้ได้ให้กรอบความคิดที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันทาง ธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย (1) ระดับความสามารถใน การแข่งขันโดยรวมของ SMEs ในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้ความสามารถใน การแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงรายลดลง ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรม ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ความรุนแรงของการแข่งขันในตลาด และการเติบโตของตลาดส่งออกและตลาดต่างประเทศ (2) ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ ศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศักยภาพด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรม และ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และ (3) จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงรายยังคงติดกับดักการยกระดับการพัฒนาผู้ประกอบการไทย ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SME ของประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ (Modern SME) และหลุดพ้นกับดักเพื่อยกระดับการพัฒนา SME แล้วนั้น ผู้ประกอบการ SME ภาครัฐ และเอกชน จำเป็นต้องหันมาเร่งรัดการยกระดับการพัฒนาตลาดเงิน การพัฒนานวัตกรรม การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายมีความสามารถในการแข่งขัน และสร้างรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการอื่นๆในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก

นอกจากนี้ รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งส่วนภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยในพื้นที่ต่างๆเพื่อนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สอดคล้องกับแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และสามารถแข่งขันได้ในบริบทของประชาคมโลก

เอกสารอ้างอิง

- ASEAN Secretariat. (2008). **ASEAN Economic Community Blueprint**. Association of Southeast Asian Nations.
- Atzei, A., Groepper, P. Novara, M. & Pseiner, K. (1999). Innovations for competitiveness: European views on "Better-Faster-Cheaper". *Acia Astronautica*, 44(7-12), 745-754.
- Brunner, H-P. & Cali, M. (2006). The dynamics of manufacturing competitiveness in South Asia: An analysis through export data. *Journal of Asian Economies*, 17, 557-582.
- ERIA SME Research Working Group. (2014). **Advanced Copy: ASEAN SME Policy Index 2014 Towards Competitive and Innovative ASEAN SMEs**. ERIA Research Project Report 2012-8. Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- ERIA SME Research Working Group. (2014). **ASEAN SME Policy Index 2014 towards Competitive and Innovative ASEAN SMES**. ERIA Research Project Report 2012, No. 8, Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA) and Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).
- Freixanet, J. (2012). Export promotion programs: Their impact on companies' internationalization performance and competitiveness. *International Business Review*, 21, 1065-1086.
- Harvie, C., Narjoko, D. & Oum, S. (2010). **Firm characteristics determinants of SME participation in production networks**. ERIA Discussion Paper Series 2010-11. Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
http://www2.moc.go.th/ewtadmin/ewt/moc_web/ewt_news.php?nid=7136&filename=index_design4. 14 เมษายน 2557
- Lin, C., Hsieh, H., Yuok, N., Savary, C. & Sum, V. (2004). Evaluating the competitiveness of least-developed countries-The example of Cambodia. *Asia Pacific Management Review*, 9(2), 205-227.
- Man, T. W.Y., Lau, T. & Chan, K.F. (2002). The competitiveness of small and medium enterprises A conceptualization with focus on entrepreneurial competencies. *Journal of Business Venturing*, 17, 123-142.
- Moon, H. C., Rugman, A. M. & Verbeke, A. (1998). A generalized double diamond approach to the global competitiveness of Korea and Singapore. *International Business Review*, 7, 135-150.
- O' Donnell, S. & Blumentritt, T. (1999). The contribution of foreign subsidiaries to host country national competitiveness. *Journal of International Management*, 5, 187-206.

- Önsel, S., Ülengin, F., Ulusoy, G., Aktaş, E., Kabak, O. & Topcu, Y.I. (2008). A new perspective on the competitiveness of nations. *Socio-Economic Planning Sciences*, 42(4), 221-246.
- Radas, S. & Božić, L. (2009). The antecedents of SME innovativeness in an emerging transition economy. *Technovation*, 29, 438-450.
- Sawers, J. L., Pretorius, M. W. & Oerlemans, L. A.G. (2008). Safeguarding SMEs dynamic capabilities in technology innovative SME-large company partnerships in South Africa. *Technovation*, 28, 171-182.
- Schwab, K. (2013). *Insight Report The Global Competitiveness Report 2013–2014*. World Economic Forum.
- Sim, L-L., Ong, S-E., Agarwal, A. Parsa, A. & Keivani, R. (2003). Singapore's competitiveness as a global city: development strategy, institutions and business environment. *Cities*, 20(2), 115-127.
- Singhal, S., McGreal, S. & Berry, J. (2013ก). An evaluation model for city competitiveness: Application to UK cities. *Land Use Policy*, 30, 214-222.
- Singhal, S., McGreal, S. & Berry, J. (2013ข). Application of a hierarchical model for city competitiveness in cities of India. *Cities*, 31, 114-122.
- Sok, P., O'Cass, A. & Sok, K. M. (2013). Achieving superior SME performance: Overarching role of marketing, innovation, and learning capabilities. *Australasian Marketing Journal*, 21, 161-167.
- Tan, Y., Shen, L. & Yao, H. (2011). Sustainable construction practice and contractors' competitiveness: A preliminary study. *Habitat International*, 35, 225-230.
- Ülengina, F., Kabakb, Ö., Önsela, S., Aktasb, E. & Parkerc, B. R. (2011). The competitiveness of nations and implications for human development. *Socio-Economic Planning Sciences*, 45(1), 16-27.
- Wang, T-Y., Chien, S-C. & Kao, C. (2007). The role of technology development in national competitiveness – Evidence from Southeast Asian counties. *Technological forecasting & Social Change*, 74, 1357-1373.
- Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row.
- Zhao, Y. Z., Zuo, J., Zillante, G. & Zhao X. J. (2012). Foreign architectural and engineering design firms' competitiveness and strategies in China: A diamond model study. *Habitat International*, 36, 362-370.
- กระทรวงพาณิชย์. (2557). พิมพ์เขียวกระทรวงพาณิชย์รองรับการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). 11 มีนาคม 2557. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมสัน สุริยะ. (2552). แบบจำลองโลจิสต์: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์. เชียงใหม่: ศูนย์การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนที่เครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Mapping) เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและการบริการ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2547). รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ์ โครงการศึกษาการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมงานขึ้นรูปความเที่ยงตรงสูง.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2553). สถานภาพ SMEs ประเทศไทย บทบาทเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559).
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2555). โครงการสำรวจข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่ 55 จังหวัด. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://119.63.93.73/smebiweb/Default.aspx>. 8 เมษายน 2557
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2556ก). รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2556.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2556ข). รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาแนวทางการจัดทำดัชนีเศรษฐกิจของ SMEs (SMEs Economic Indicators).
- เสรี ชัดแฉ่ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 หน้า 15-42.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ทะเบียนเลขที่ 0001

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--	--

แบบประเมินความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัยเรื่อง “หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาคในภาคการ
แข่งขันเชิงธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) จังหวัดเชียงราย” ของคณาจารย์สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในการแข่งขันของ
SMEs จังหวัดเชียงราย และเพื่อประเมินโอกาสในการขยายธุรกิจของ SMEs จังหวัดเชียงราย

ทีมผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านสละเวลาตอบแบบสอบถามที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ในภาพรวมโดยไม่ระบุว่าเป็นของบุคคลใด หรือผู้ประกอบการใดไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลที่
ได้รับจะเป็นเพื่อเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการแก่ผู้ที่สนใจ
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ชื่อบริษัท _____

สถานที่ตั้ง _____

ผู้ตอบแบบสอบถาม (ตำแหน่ง) _____

ภาคเศรษฐกิจ ☐ ภาคเกษตร ☐ ภาคบริการ ☐ ภาคอุตสาหกรรม

ประเภทสินค้าและการบริการ _____

จำนวนการจ้างงาน _____ คน มูลค่าทรัพย์สินรวม _____ ล้านบาท

ส่วนที่ 1 เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิตและกลยุทธ์ทางธุรกิจ

1. ลักษณะสินค้า/บริการหลัก

ผลิตวัตถุดิบ/ระดับต้นน้ำ

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

สินค้าสำเร็จรูป/ระดับปลายน้ำ

1. สินค้าที่เป็นวัตถุดิบเบื้องต้นที่ได้จากธรรมชาติเพื่อการผลิตสินค้าเช่น ดินขาวการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
2. ผลผลิตเบื้องต้น/บริการที่ผ่านกระบวนการใช้แรงงานระดับต้น เช่นผลผลิตทางการเกษตร การใช้แรงงานทั่วไป
3. สินค้าแปรรูปเบื้องต้น/บริการที่อาศัยเครื่องมืออุปกรณ์หรือทักษะความชำนาญขั้นต้น
4. สินค้าแปรรูปเบื้องต้น/ที่ใช้อุปกรณ์เครื่องจักรการผลิต/บริการที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญขั้นสูง เช่นเซรามิก สปา
5. สินค้าสำเร็จรูปที่สร้างความแตกต่างและมีแบรนด์ของตนเอง/บริการที่เป็นศิลปะขั้นสูง

2. ระดับเทคโนโลยีที่ใช้

ระดับต่ำ/ไม่ซับซ้อน

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ระดับสูงซับซ้อน

1. ไม่ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือ หรือทักษะใดๆ เช่นการรับจ้างแรงงาน
2. ใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงทั่วไป
3. ใช้เครื่องจักรที่อาศัยพลังงานในการทำงาน
4. ใช้เครื่องมือเป็นอุปกรณ์เครื่องจักรที่ทำงานเป็นระบบ
5. ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และสมองกล เช่นการผลิตฮาร์ดดิสก์ งานสร้างภาพแอนิเมชัน

3. ความสามารถในการเข้าถึง (ตลาดตัวสินค้า ธุรกิจ เครือข่ายตลาด)

ขายในประเทศเป็นหลักขาย

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ทั้งในและต่างประเทศเป็นหลัก

1. ผู้ผลิตขายเองในแหล่งท้องถิ่นที่ผลิต เช่นระดับตำบล อำเภอ หรือจังหวัด
2. ผู้ผลิตขายเองในแหล่งท้องถิ่นที่ผลิต และตลาดในประเทศโดยไม่เชื่อมโยงกับระบบตัวแทนจำหน่าย
3. มีตลาดในแหล่งหรือท้องถิ่นที่ผลิต และตลาดในประเทศโดยเชื่อมโยงกับระบบตัวแทนจำหน่าย
4. เน้นตลาดในประเทศและส่งออกบ้างเป็นส่วนน้อย
5. มีตลาดครอบคลุมทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

4. ความครบถ้วนของกิจกรรม/อุตสาหกรรมสนับสนุนในพื้นที่

ไม่มีหรือน้อยมาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีอุตสาหกรรม/กลไกสนับสนุนค่อนข้างครบถ้วน

1. กิจกรรมมีเฉพาะด้านการผลิตขั้นต้น (ต้นน้ำ) ต้องนำไปผลิตต่อหรือแปรรูปหรือบรรจุหีบห่อในพื้นที่อื่นก่อนนำออกจำหน่าย
2. กิจกรรมมีการผลิตหรือแปรรูปแต่ต้องอาศัยแหล่งวัตถุดิบ หรือตลาดนอกพื้นที่ดำเนินการ
3. มีกิจกรรมครอบคลุมเฉพาะการผลิตในระดับต้นน้ำถึงกลางน้ำ หรือเฉพาะระดับกลางน้ำถึงปลายน้ำ
4. มีกิจกรรมครบถ้วนตามห่วงโซ่อุปทานแต่ขาดกลไกสนับสนุน เช่น ห้องปฏิบัติการ
5. มีกิจกรรมครบถ้วนตามห่วงโซ่อุปทานและมีกลไกสนับสนุนที่พร้อม เช่น คลัสเตอร์ฮาร์ดดิสไดรฟ์

5. โครงสร้างผู้ประกอบการของกลุ่มเข้าตามลักษณะห่วงโซ่อุปทานหรือไม่

ต่างเป็นอิสระไม่เกี่ยวข้องกัน

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

เข้าตามลักษณะห่วงโซ่อุปทาน

1. ลักษณะของกิจการไม่เป็นห่วงโซ่อุปทาน ผู้ประกอบการเพียงอาศัยทรัพยากร/ตลาดแหล่งเดียวกัน เช่น สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
2. ลักษณะของกิจการธุรกิจเป็นห่วงโซ่อุปทาน มีการเชื่อมโยงทางธุรกิจการค้าเฉพาะราย
3. ผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานเริ่มเชื่อมโยงกันโดยมีการประชุมปรึกษาหารือเป็นครั้งคราว
4. ผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานเริ่มเชื่อมโยงกันโดยมีการปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ
5. ผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจมีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องและที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างชัดเจน

6. ความพอเพียงของวัตถุดิบในประเทศ

ขาดแคลน

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีเพียงพอ

1. ต้องนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตทั้งหมดจากต่างประเทศ
2. วัตถุดิบส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ
3. วัตถุดิบบางส่วนต้องนำเข้าจากต่างประเทศ
4. ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมดแต่มีแนวโน้มว่ากำลังจะขาดแคลนในอนาคตอันใกล้
5. มีวัตถุดิบในประเทศทั้งหมดเหลือเพื่อเพียงพอที่จะใช้ในระยะเวลา

8. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ

ไม่สามารถเข้าถึง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

สามารถเข้าถึงได้

1. ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบต้องอาศัยกลไกความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ
2. ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบได้โดยลำพังต้องอาศัยคนกลางหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง
3. สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบแต่อำนาจในการต่อรองราคามีไม่มากนัก
4. สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและมีอำนาจในการต่อรองราคาพอสมควร
5. สามารถควบคุมแหล่งวัตถุดิบ/มีอิทธิพลในการกำหนดราคาซื้อวัตถุดิบอย่างเด็ดขาด

9. ความพร้อมและการพัฒนาของโครงสร้างพื้นฐาน

ขาดแคลนเป็นส่วนใหญ่

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีครบถ้วน

1. ขาดโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน
2. พอมีโครงสร้างพื้นฐานแต่ไม่เพียงพอ/ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
3. มีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ
4. มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีพอใช้
5. มีโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

10. ความพร้อมศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์

ไม่มี/น้อยมาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

เพียงพอทั้งผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาและแรงงานฝีมือ

1. ขาดแคลนแรงงานและบุคลากรในทุกด้าน
2. มีแรงงานทั่วไปแต่ขาดทักษะเฉพาะด้าน
3. มีแรงงานที่มีทักษะและบุคลากรอยู่บ้างแต่ไม่เพียงพอ
4. มีทรัพยากรบุคคลพร้อมและการพัฒนาในบางสาขา
5. มีแรงงานทักษะและบุคลากรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในหลายสาขา

11. จำนวนการจ้างงานในธุรกิจช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. ไม่เพิ่มหรือลดลง
2. เพิ่มขึ้นไม่เกิน 5% ต่อปี
3. เพิ่มขึ้นระหว่าง 5% – 10% ต่อปี
4. เพิ่มขึ้นระหว่าง 10% – 15% ต่อปี
5. เพิ่มขึ้นกว่า 15% ต่อปี

12. ความพร้อม และศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ไม่มี/มีน้อยมากมี

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

การนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. กระบวนการผลิตอาศัยเพียงเครื่องมือบางอย่างไม่มีกระบวนการ/มาตรฐาน
2. มีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน
3. ใช้เครื่องจักร/เทคโนโลยีในการผลิตได้เองในประเทศเป็นส่วนใหญ่
4. ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ
5. ใช้ระบบการผลิตและเทคโนโลยีขั้นสูง

13. ความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ขาดแคลน/เข้าถึงยาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีพร้อมและมีระบบประเมินติดตามประสิทธิภาพ

1. ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนสถาบันการเงินในระบบ
2. สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน/สหกรณ์/สถาบันการเงินในระบบ
3. สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เหมือนกับธุรกิจและอุตสาหกรรมทั่วไป
4. มีแหล่งเงินทุนทั้งในและต่างประเทศ
5. สามารถเข้าถึงตลาดทุนและระดมทุนจากสาธารณะชน

14. ศักยภาพในด้านงานศึกษาวิจัยที่จะผลักดันการสร้างนวัตกรรม

น้อยมากและขาดความเชื่อมโยงกัน

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีการศึกษาวิจัยในความเชื่อมโยงกัน

1. ไม่มีการศึกษาวิจัยและไม่มีความเชื่อมโยงกับองค์กรใดๆ
2. ไม่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องใดเป็นการเฉพาะแต่มีการเชื่อมโยงกับสถาบันศึกษาในท้องถิ่น
3. มีการเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นและมีการพัฒนาบ้างด้าน เช่น ทักษะแรงงาน
4. มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานวิจัย และประสานงานร่วมกันเป็นครั้งคราว
5. มีการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมกับสถาบันวิจัยโดยมีโครงการพัฒนาศักยภาพร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

15. การอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการ

ไม่มี/มีน้อยมาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นจนสามารถสร้างมูลค่าสินค้าบริการ

1. ไม่ปรากฏว่ามีภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่เริ่มจะสูญหายไปเพราะขาดการพัฒนา
3. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้าง และมีการสืบทอดมาโดยตลอด
4. มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่
5. มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจนสามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับสินค้าจนเป็นที่ยอมรับของลูกค้า

16. ระดับการพัฒนาวัตกรรม

อยู่ในระดับต่ำ

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

อยู่ในระดับสูง

1. ไม่มีการพัฒนาวัตกรรม
2. มีความพยายามที่จะพัฒนา
3. อยู่ในการพัฒนาวัตกรรม
4. สามารถพัฒนาวัตกรรมเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ
5. สามารถพัฒนาวัตกรรมเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ส่วนที่ 2 เจาะใจด้านอุปสงค์

17. ความรู้/ความสนใจในตัวสินค้าของลูกค้าในประเทศ (ทั้งคนไทยและต่างชาติ)

ไม่มี/มีน้อยมาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ลูกค้าให้ความสนใจในคุณภาพสินค้าและบริการ/มีความพึงพอใจในการ

บริโภค

1. ลูกค้าทั่วไปคำนึงถึงราคาและไม่สนใจในคุณภาพ
2. ลูกค้าทั่วไปให้ความสำคัญและบริโภคตามอิทธิพลของการโฆษณา และส่งเสริมการขายมากกว่าตัวสินค้า
3. ลูกค้าในประเทศให้ความสนใจในคุณภาพและราคาในระดับที่ไม่สูงเกินไป
4. ลูกค้าต่างประเทศมีความพึงพอใจจนผลักดันให้เกิดผู้ผลิตในประเทศยกระดับมาตรฐานคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับระดับสากล เช่น สินค้าอาหารทะเลกระป๋อง
5. ลูกค้าในประเทศมีความพึงพอใจจนผลักดันให้เกิดการสร้างมาตรฐานคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับระดับสากล

18. ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค

ไม่มี/มีน้อยมาก

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค และบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. กฎหมาย/ระเบียบล้าสมัย และไม่มีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภค
3. มีกฎหมายแต่ประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้ผลิต/ผู้บริโภคค่อนข้างต่ำ
4. มีกฎหมายแต่ประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้ผลิต/ผู้บริโภคปานกลาง
5. การบังคับใช้กฎหมายและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพสูง

19. ยอดขายของธุรกิจในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. ไม่เพิ่มหรือลดลง
2. เพิ่มขึ้นไม่เกิน 5% ต่อปี
3. เพิ่มขึ้นระหว่าง 5% – 10% ต่อปี
4. เพิ่มขึ้นระหว่าง 10% – 15% ต่อปี
5. เพิ่มขึ้นกว่า 15% ต่อปี

ส่วนที่ 3 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและคู่แข่ง

20. ระดับความรุนแรงของการแข่งขันในตลาดสำหรับสินค้า

ไม่การแข่งขันในระดับสูง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

การแข่งขันไม่รุนแรงนัก

1. มีการแข่งขันด้านราคาสูงมากและบ่อยครั้งที่มีการตัดราคา
2. การแข่งขันเป็นไปตามลักษณะของธุรกิจตามปกติทั่วไป
3. การแข่งขันเป็นไปตามลักษณะของธุรกิจตามปกติ แต่อาจเน้นการบริการเพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่ง
4. การแข่งขันเน้นทั้งคุณภาพและการบริการ
5. การแข่งขันมีน้อย เนื่องจากเป็นสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูงมุ่งสนองตอบความต้องการลูกค้าเฉพาะ

21. ความแตกต่างของสินค้า และ/หรือบริการของธุรกิจเมื่อเทียบกับคู่แข่ง

ไม่มีความแตกต่างจากคู่แข่ง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีความแตกต่างอย่างโดดเด่น

1. เป็นสินค้าระดับพื้นฐาน/วัตถุดิบที่เป็น commodities ทั่วไป
2. เป็นสินค้าที่ถูกจัดระดับว่ามีคุณภาพ/ราคาระดับล่าง
3. เป็นสินค้าที่ถูกจัดระดับว่ามีคุณภาพ/ราคาระดับกลาง
4. เป็นสินค้าที่ถูกจัดระดับว่ามีคุณภาพ/ราคาระดับสูง
5. เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ/ราคาสูงและมีเอกลักษณ์และกลุ่มลูกค้าเฉพาะ

22. แนวโน้มการเติบโตในภาพรวมของอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันในช่วง 1-3 ปีข้างหน้า

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. คาดการณ์ว่าจะไม่เพิ่มหรือลดลง
2. คาดว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่เกิน 5% ต่อปี
3. คาดว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่าง 5% – 10% ต่อปี
4. คาดว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่าง 10% – 15% ต่อปี
5. คาดว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 15% ต่อปี

23. ส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศ

มีส่วนแบ่งไม่ถึง 1%

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีส่วนแบ่งเกิน 10%

1. มีส่วนแบ่งไม่ถึง 1%
2. มีส่วนแบ่งเกินกว่า 1% แต่ไม่เกิน 3%
3. มีส่วนแบ่งเกินกว่า 3% แต่ไม่เกิน 7%
4. มีส่วนแบ่งเกินกว่า 7% แต่ไม่เกิน 10%
5. มีส่วนแบ่งเกินกว่า 10%

24. ตลาดในประเทศมีแนวโน้มเติบโตอย่างไร

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. มีแนวโน้มลดลงตลอดในระยะ 3% ปีที่ผ่านมา
2. มีอัตราการเพิ่มหรือลดลง ระหว่าง 1% – 3%
3. อัตราการเพิ่มไม่เกิน 4%
4. อัตราการเพิ่มสูงกว่า 4% แต่ไม่เกิน 10%
5. อัตราการเพิ่มสูงกว่า 10%

25. ส่วนแบ่งในตลาดโลก

ส่วนแบ่งไม่ถึง 0.05%

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ส่วนแบ่งเกินกว่า 2%

1. มีส่วนแบ่งในตลาดโลกไม่ถึง 0.05%
2. มีส่วนแบ่งในตลาดโลกอยู่ระหว่าง 0.05% – 1.0%
3. มีส่วนแบ่งในตลาดโลกไม่ถึง 1.0% – 1.5%
4. มีส่วนแบ่งในตลาดโลกไม่ถึง 1.5% – 2.0%
5. มีส่วนแบ่งในตลาดโลกเกินกว่า 2%

26. ตลาดส่งออกมีแนวโน้มการเติบโตเป็นอย่างไร

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. มีแนวโน้มลดลงตลอดในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
2. มีแนวโน้มทั้งลดและเพิ่มในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
3. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่เกิน 10% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
4. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่าง 10% – 20% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
5. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่า 20% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

27. แนวโน้มการเติบโตของลูกค้าในตลาดโลกของสินค้าประเภทเดียวกัน

มีแนวโน้มลดลง

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1. มีแนวโน้มลดลงตลอดในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
2. มีแนวโน้มทั้งลดลงและเพิ่มขึ้นในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
3. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่เกิน 10% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
4. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่าง 10% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา
5. มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่า 20% ในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 โอกาสในการขยายธุรกิจของ SMEs เชียงราย

28. ความช่วยเหลือที่สำคัญเพื่อสร้างโอกาสในการขยายธุรกิจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขั้นตอนส่งออก/ขั้นตอนศุลกากร
- ☐ การเงิน
- ☐ ลูกค้าและการขยายตลาด
- ☐ เงินสนับสนุนการพัฒนา SMEs
- ☐ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ระบบโลจิสติกส์
- ☐ การให้คำปรึกษา และการฝึกอบรมการค้าระหว่างประเทศ FTA/ASEAN
- ☐ การแก้ไขกฎระเบียบเพื่อรองรับการเปิดตลาด
- ☐ คลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการสนับสนุนเครือข่ายผู้ประกอบการ
- ☐ การส่งเสริมการส่งออกเช่น กิจกรรมงานแสดงสินค้า, โรดโชว์, ห้องแสดงสินค้า, พันธกิจทางการค้า, การจับคู่ทางธุรกิจ และเว็บไซต์
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

29. กิจกรรมทางธุรกิจใดมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับ SMEs โปรดเรียงลำดับจากมากไปน้อย (1 - 5) ตามรายการ ก - ง และเรียงลำดับจากมากไปน้อย (1 - 5) ตามรายการย่อยในแต่ละหัวข้อ

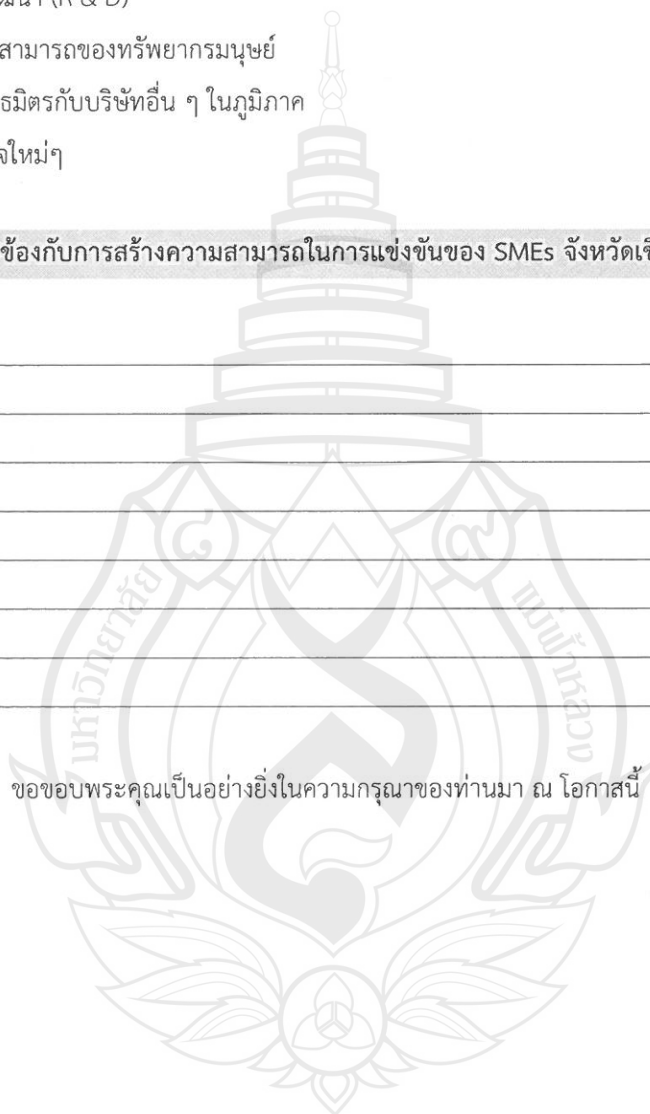
- ___ ก. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
 - ___ โครงการพัฒนาผู้ประกอบการ / หลักสูตร
 - ___ เครือข่ายระหว่างบริษัทและการเชื่อมโยง
 - ___ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ
 - ___ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____
- ___ ข. การเสริมสร้างความสามารถทางการตลาดของ SMEs
 - ___ การสร้าง Network ระดับย่อย/ระดับภูมิภาค การหักบัญชีออนไลน์ การค้าแบบหักบัญชี
 - ___ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ E-Commerce แก่ SMEs
 - ___ การติดตามและการเตรียมความพร้อมของ SMEs ในฐานะของการเป็นผู้รับเหมาช่วง
 - ___ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
- ___ ค. การเข้าถึงเทคโนโลยี
 - ___ การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีของ SMEs
 - ___ การถ่ายโอนนวัตกรรมทางเทคโนโลยี
 - ___ การเชื่อมโยงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
 - ___ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____
- ___ ง. การสร้างสภาพแวดล้อมเอื้อต่อนโยบาย
 - ___ การลดความซับซ้อนของขั้นตอนการดำเนินการ และบริการสนับสนุนสำหรับ SMEs
 - ___ นโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนา SMEs
 - ___ การส่งเสริมจากความร่วมมือภาครัฐและเอกชน / หุ้นส่วน
 - ___ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

30. การเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในอนาคตของธุรกิจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การศึกษาและทำความเข้าใจกับระเบียบ ข้อตกลง และข้อจำกัดความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ☐ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการสร้างมูลค่าและชื่อแบรนด์ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ
- ☐ การใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยการเข้าถึงตลาดของผู้ซื้อในต่างประเทศ
- ☐ การปรับปรุงเครื่องจักรหรือนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- ☐ การเน้นการวิจัยและพัฒนา (R & D)
- ☐ การพัฒนาทักษะความสามารถของทรัพยากรมนุษย์
- ☐ การสร้างเครือข่าย/พันธมิตรกับบริษัทอื่น ๆ ในภูมิภาค
- ☐ การค้นหาช่องทางธุรกิจใหม่ๆ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสามารถในการแข่งขันของ SMEs จังหวัดเชียงราย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมเชิงสถิติ

ข.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านอุปสงค์ของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ข.1.1. Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
demand01 <--- Demand	.664	.300	2.214	.027	
demand02 <--- Demand	1.000				
demand03 <--- Demand	1.000				

ข.1.2. Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
demand01 <--- Demand	.360
demand02 <--- Demand	.674
demand03 <--- Demand	.681

ข.1.3. Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Demand	demand03	demand02	demand01
Demand	1.000			
demand03	.681	1.000		
demand02	.674	.459	1.000	
demand01	.360	.245	.243	1.000

ข.1.4. Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.096	.979	.872	.163
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.350	.813	.626	.406

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.906	.718	.949	.832	.944

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.131	.000	.391	.182
Independence model	.319	.202	.450	.000

ข.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านปัจจัยการผลิตของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ก่อนปรับปรุง

ข.2.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
factor03 <--- Factor	1.000				
factor04 <--- Factor	2.745	1.262	2.175	.030	
factor05 <--- Factor	2.969	1.354	2.193	.028	
factor09 <--- Factor	2.945	1.318	2.234	.026	
factor08 <--- Factor	2.931	1.319	2.222	.026	
factor07 <--- Factor	2.391	1.226	1.949	.051	
factor06 <--- Factor	3.231	1.444	2.238	.025	
factor02 <--- Factor	.239	1.438	.166	.868	
factor01 <--- Factor	1.000				

ข.2.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
factor03 <--- Factor	.202
factor04 <--- Factor	.654
factor05 <--- Factor	.681
factor09 <--- Factor	.758
factor08 <--- Factor	.733
factor07 <--- Factor	.443
factor06 <--- Factor	.767
factor02 <--- Factor	.023

	Estimate
factor01 <--- Factor	.238

๓.2.3 Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Factor	factor01	factor02	factor06	factor07	factor08	factor09	factor05	factor04	factor03
Factor	1.000									
factor01	.238	1.000								
factor02	.023	.005	1.000							
factor06	.767	.183	.018	1.000						
factor07	.443	.105	.010	.340	1.000					
factor08	.733	.174	.017	.562	.324	1.000				
factor09	.758	.180	.017	.581	.336	.555	1.000			
factor05	.681	.162	.016	.523	.302	.499	.516	1.000		
factor04	.654	.156	.015	.502	.290	.479	.495	.446	1.000	
factor03	.202	.048	.005	.155	.089	.148	.153	.137	.132	1.000

๓.2.4 Model Fit Summary

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.145	.868	.787	.540
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.388	.541	.427	.433

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.759	.690	.909	.876	.904
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.086	.000	.140	.156
Independence model	.245	.209	.283	.000

ข.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านปัจจัยการผลิตของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย หลังปรับปรุง

ข.3.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
factor09 <--- Factor	1.078	.178	6.047	***	
factor08 <--- Factor	1.033	.184	5.608	***	
factor04 <--- Factor	1.000				
factor05 <--- Factor	1.000				
factor06 <--- Factor	1.176	.193	6.091	***	
factor07 <--- Factor	.816	.258	3.157	.002	

ข.3.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
factor09 <--- Factor	.777
factor08 <--- Factor	.723
factor04 <--- Factor	.654
factor05 <--- Factor	.656
factor06 <--- Factor	.783
factor07 <--- Factor	.424

ข.3.3 Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Factor	factor06	factor07	factor08	factor09	factor05	factor04
Factor	1.000						
factor06	.783	1.000					
factor07	.424	.332	1.000				
factor08	.723	.566	.306	1.000			
factor09	.777	.608	.329	.562	1.000		
factor05	.656	.514	.278	.475	.510	1.000	
factor04	.654	.512	.277	.473	.508	.429	1.000

ข.3.4 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.086	.927	.846	.441

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.502	.481	.273	.343

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI
Default model	.902	.854	.973	.958	.972
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.074	.000	.166	.313
Independence model	.362	.308	.419	.000

ข.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ข.4.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
strategy01 <--- Strategy	.934	.439	2.129	.033	
strategy02 <--- Strategy	1.000				
strategy03 <--- Strategy	1.000				

ข.4.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
strategy01 <--- Strategy	.505
strategy02 <--- Strategy	.510
strategy03 <--- Strategy	.568

ข.4.3 Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Strategy	strategy03	strategy02	strategy01
Strategy	1.000			
strategy03	.568	1.000		

	Strategy	strategy03	strategy02	strategy01
strategy02	.510	.290	1.000	
strategy01	.505	.287	.258	1.000

ข.4.4 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.051	.995	.972	.166
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.308	.861	.722	.431

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.968	.904	1.045	1.159	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.000	.000	.291	.540
Independence model	.239	.120	.374	.008

ข.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ข.5.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
related01 <--- Related	1.034	.436	2.371	.018	
related02 <--- Related	1.000				
related03 <--- Related	1.000				

ข.5.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
related01 <--- Related	.596

	Estimate
related02 <--- Related	.506
related03 <--- Related	.578

ข.5.3 Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Related	related03	related02	related01
Related	1.000			
related03	.578	1.000		
related02	.506	.293	1.000	
related01	.596	.344	.302	1.000

ข.5.4 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.010	1.000	.999	.167
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.362	.836	.672	.418

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI
Default model	.999	.998	1.063	1.219	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.000	.000	.139	.916
Independence model	.270	.152	.403	.002

ข.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลด้านโอกาสของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

ข.6.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
chance01 <--- Chance	1.000				

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
chance02 <--- Chance	1.123	.194	5.780	***	
chance03 <--- Chance	.638	.138	4.628	***	
chance04 <--- Chance	.634	.132	4.799	***	

๗.6.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
chance01 <--- Chance	.763
chance02 <--- Chance	.854
chance03 <--- Chance	.627
chance04 <--- Chance	.650

๗.6.3 Implied (for all variables) Correlations (Group number 1 - Default model)

	Chance	chance04	chance03	chance02	chance01
Chance	1.000				
chance04	.650	1.000			
chance03	.627	.408	1.000		
chance02	.854	.555	.536	1.000	
chance01	.763	.496	.479	.652	1.000

๗.6.4 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.041	.978	.888	.196
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.578	.542	.237	.325

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI
Default model	.969	.906	.991	.973	.991
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.077	.000	.276	.306
Independence model	.467	.383	.556	.000

ข.7 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างของความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัดเชียงราย
ข.7.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Competitiveness <--- Demand	1.000				
Competitiveness <--- Factor	1.000				
Competitiveness <--- Strategy	1.000				
Competitiveness <--- Related	1.000				
Competitiveness <--- Chance	1.000				
sales <--- Competitiveness	.262	.046	5.654	***	
strategy01 <--- Strategy	1.000				
related01 <--- Related	1.000				
chance02 <--- Chance	1.000				
factor06 <--- Factor	.939	.098	9.610	***	
factor08 <--- Factor	.886	.093	9.513	***	
chance04 <--- Chance	.692	.158	4.374	***	
factor04 <--- Factor	1.000				
factor07 <--- Factor	.719	.143	5.015	***	
factor05 <--- Factor	1.000				
chance03 <--- Chance	.618	.118	5.219	***	
demand01 <--- Demand	1.000				
factor09 <--- Factor	.871	.090	9.682	***	

ข.7.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
Competitiveness <--- Demand	.400
Competitiveness <--- Factor	.331
Competitiveness <--- Strategy	.189
Competitiveness <--- Related	.172
Competitiveness <--- Chance	.308

		Estimate
sales	<--- Competitiveness	.676
strategy01	<--- Strategy	.425
related01	<--- Related	.384
chance02	<--- Chance	.642
factor06	<--- Factor	.841
factor08	<--- Factor	.837
chance04	<--- Chance	.762
factor04	<--- Factor	.826
factor07	<--- Factor	.568
factor05	<--- Factor	.831
chance03	<--- Chance	.529
demand01	<--- Demand	<u>.847</u>
factor09	<--- Factor	.844

๗.7.3 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.590	.746	.645	.533
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.483	.369	.263	.316

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI
Default model	.438	<u>.326</u>	.537	.418	.515
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.182	.153	.211	<u>.000</u>
Independence model	.238	.213	.264	.000

ข.8 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัด
เชียงราย แบบที่ 1

ข.8.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

		Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Competitiveness	<--- Demand	1.000				
Competitiveness	<--- Factor	1.000				
Competitiveness	<--- Related	1.000				
Competitiveness	<--- Chance	1.000				
sales	<--- Competitiveness	.255	.079	3.213	.001	
related01	<--- Related	1.000				
factor06	<--- Factor	.981	.122	8.059	***	
factor08	<--- Factor	.946	.115	8.214	***	
factor04	<--- Factor	1.000				
factor07	<--- Factor	.745	.175	4.255	***	
factor05	<--- Factor	1.000				
chance03	<--- Chance	.410	.168	2.436	.015	
demand01	<--- Demand	1.000				
factor09	<--- Factor	.911	.112	8.124	***	

ข.8.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
Competitiveness <--- Demand	.374
Competitiveness <--- Factor	.330
Competitiveness <--- Related	.273
Competitiveness <--- Chance	.520
sales <--- Competitiveness	.590
related01 <--- Related	.696
factor06 <--- Factor	.802
factor08 <--- Factor	.811
factor04 <--- Factor	.780
factor07 <--- Factor	.512
factor05 <--- Factor	.785
chance03 <--- Chance	.654
demand01 <--- Demand	.670

	Estimate
factor09 <--- Factor	<u>.806</u>

ข.8.3 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.446	.822	.711	.508
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.474	.425	.297	<u>.348</u>

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.592	.460	.689	.565	.671
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.175	.135	.216	.000
Independence model	.265	.233	.299	<u>.000</u>

ข.9 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างทางเลือกของความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ในจังหวัด เชียงราย แบบที่ 2

ข.9.1 Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Competitiveness <--- Factor	1.000				
sales <--- Competitiveness	1.000				
factor06 <--- Factor	1.124	.175	6.428	***	
factor08 <--- Factor	1.052	.167	6.309	***	
factor04 <--- Factor	1.000				
factor07 <--- Factor	.851	.246	3.461	***	
factor05 <--- Factor	1.000				
factor09 <--- Factor	1.009	.163	6.210	***	

๗.9.2 Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

	Estimate
Competitiveness <--- Factor	1.000
sales <--- Competitiveness	.535
factor06 <--- Factor	<u>.762</u>
factor08 <--- Factor	.751
factor04 <--- Factor	.670
factor07 <--- Factor	.450
factor05 <--- Factor	.671
factor09 <--- Factor	.741

๗.9.3 Model Fit Summary:

(1) RMR, GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.084	.924	.858	.495
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	.510	.467	<u>.289</u>	.350

(2) Baseline Comparisons

Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Default model	.894	.852	.990	.985	.989
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

(3) RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.040	.000	.130	<u>.507</u>
Independence model	.322	.276	.370	.000

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัด
เชียงราย โดยใช้แบบจำลองแบบโลจิสต์ (Logistic Regression)

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	63	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	63	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		63	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

	Observed	Predicted		
		Isales		Percentage Correct
		.00	1.00	
Step 0	Isales .00	0	17	.0
	1.00	0	46	100.0
	Overall Percentage			73.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0 Constant	.995	.284	12.299	1	.000	2.706

Variables not in the Equation

		Score	df	Sig.
Step 0	Variables	avgdemand	7.537	1 .006
		avgfactor	12.483	1 .000
		avgstrategy	4.527	1 .033
		avgrelated	9.556	1 .002
		avgchance	18.835	1 .000
	Overall Statistics		21.812	5 .001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	34.955	5	.000
	Block	34.955	5	.000
	Model	34.955	5	.000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	38.516 ^a	.426	.619

a. Estimation terminated at iteration number 7 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	3.976	8	.859

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Isales = .00		Isales = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	6	5.311	0	.689	6
	2	4	4.194	2	1.806	6
	3	3	3.423	3	2.577	6
	4	1	2.254	5	3.746	6
	5	2	1.085	4	4.915	6
	6	1	.456	5	5.544	6
	7	0	.186	6	5.814	6
	8	0	.079	6	5.921	6
	9	0	.013	6	5.987	6
	10	0	.000	9	9.000	9

Classification Table^a

		Predicted		
		Isales		Percentage Correct
		.00	1.00	
Step 1	Isales .00	13	4	76.5
	1.00	5	41	89.1
	Overall Percentage			85.7

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	avgdemand	-.056	.711	.006	1	.937	.946	.235	3.807
	avgfactor	3.512	1.413	6.173	1	.013	33.506	2.099	534.816
	avgstrategy	-.820	.620	1.752	1	.186	.440	.131	1.483
	avgrelated	-1.199	.797	2.263	1	.133	.301	.063	1.438
	avgchance	3.368	1.140	8.731	1	.003	29.007	3.108	270.757
	Constant	-9.622	3.319	8.406	1	.004	.000		

a. Variable(s) entered on step 1: avgdemand, avgfactor, avgstrategy, avgrelated, avgchance.

Correlation Matrix

		Constant	avgdemand	avgfactor	avgstrategy	avgrelated	avgchance
Step 1	Constant	1.000					
	avgdemand	-.157	1.000				
	avgfactor	-.835	-.098	1.000			
	avgstrategy	.206	-.193	-.401	1.000		
	avgrelated	.581	-.099	-.733	.121	1.000	
	avgchance	-.665	-.286	.660	-.327	-.584	1.000

ประวัตินักวิจัย
ดร. ณัฐพรพรรณ อุตมา

ประวัติการศึกษา

- 2551 ปริญญาเอก สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยนงต์ ประเทศฝรั่งเศส
- 2547 ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และวิธีการเชิงประยุกต์ มหาวิทยาลัยนงต์ ประเทศฝรั่งเศส
- 2538 ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย
- 2535 ปริญญาตรี สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

หัวข้องานวิจัยที่สนใจ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

- 2014 Investment Promotion Policy in Potential Border Zone, *Procedia Economics and Finance* (Forthcoming).
- 2014 Foreign Direct Investment and Poverty Reduction Nexus in Southeast Asia. In: *Poverty Reduction Strategies and Policies in Developing Asia*, included in the springer series “Economic Studies in Inequality, Social Exclusion and Well-Being”. Ed. Heshmati A., Maasoumi E. and Wan G., Chapter 15, Springer.
- 2013 On the relation between foreign direct investment and regional income inequality towards ASEAN’s economic integration, *Economics Bulletin*, Vol. 33 No. 3 pp. 2251-2259.
- 2013 Foreign Direct Investment on ASEAN’s Income Inequality Revisited: A Spatial Panel Data Model Approach. In: Enzo Guillon and Lucas Chauvet ed. *Foreign Direct Investment (FDI): Policies, Economic Impacts and Global Perspectives*, pp. 127-154. NOVA Science Publishers.
- 2012 A survey on socio-economic development and FDI-led strategy, *Procedia Economics and Finance*, 1, 393-400.
- 2012 Some new evidence on intra-industry trade and complex FDI in ASEAN countries: a spatial panel approach, *International Journal of Economic and Business Research*, 4(1/2): 116-131.
- 2011 Foreign Direct Investment in Producer Services in ASEAN: How Does It Respond to the Productivity Spillovers?, *Journal of European Economy*, 10: 482-502.

- 2010 Some New Insights into FDI Determinants in MENA countries: An Application of a Spatial Panel Data Model (with Nicolas Péridy), *International Journal of Economic Policy in Emerging Economies*, 3(4): 314-329.
- 2010 Foreign Direct Investment and Productivity Spillovers: The Experience of ASEAN Countries (with Nicolas Péridy), *Journal of Economic Integration*, 25(2): 289-323.
- 2009 The Impact of Regional Integration and Third-Country Effects on FDI: Evidence from ASEAN (with Nicolas Péridy), *ASEAN Economic Bulletin*, 26(3):239-252.
- 2009 Do the third-country effect and economic integration matter for Intra-ASEAN FDI?, *Journal of International Trade Law and Policy*, 8(3): 213-226.

งานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน

- 2014 “ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในประเทศแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค” ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 2014 “นโยบายส่งเสริมการลงทุนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย” ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- 2011 “The welfare effects of foreign direct investment liberalisation under ASEAN Economic Community” granted by The Asia-Pacific Research and Training Network on Trade (ARTNeT) Phase III research programme entitled “Drivers of Competitiveness and Economic Diversification”.

ประวัตินักวิจัย

ดร. ธนสิน ถนอมพงษ์พันธ์

ประวัติการศึกษา

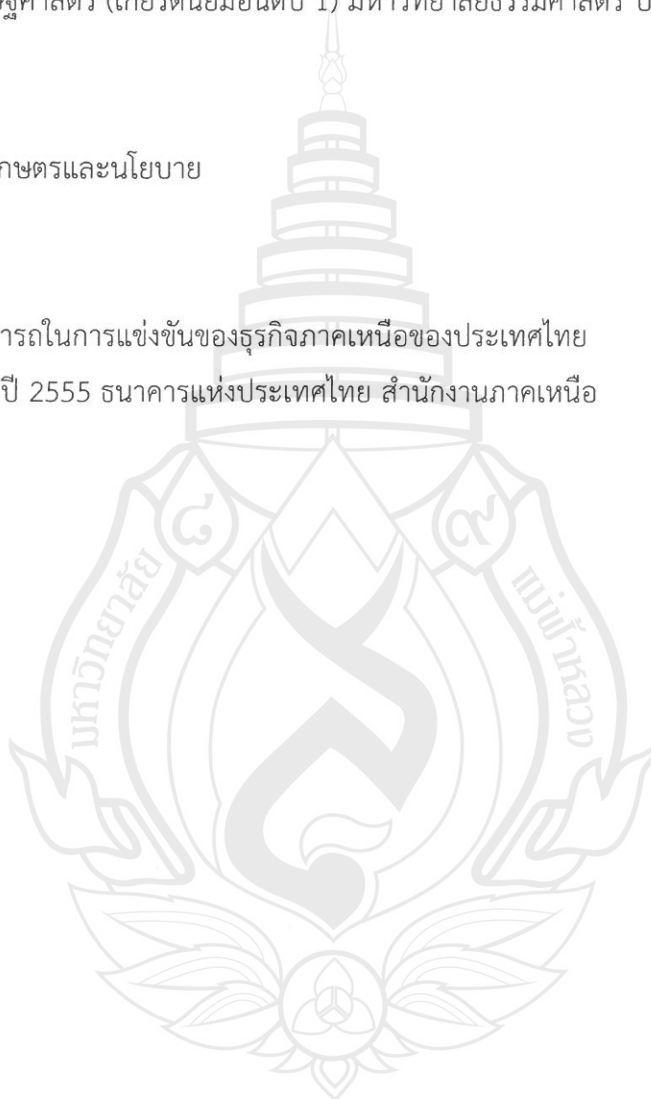
- 2554 ปริญญาเอก สาขาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และการจัดการ Cornell University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2551 ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และการจัดการ Cornell University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2546 ปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

หัวข้องานวิจัยที่สนใจ

นโยบายภาครัฐ เศรษฐศาสตร์เกษตรและนโยบาย

ผลงานวิชาการ

- 2555 มุ่งสู่รากฐานความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจภาคเหนือของประเทศไทย เอกสารประกอบการ
สัมมนาวิชาการประจำปี 2555 ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

ประวัตินักวิจัย
ธิดารัตน์ บัวดาบทิพย์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หัวข้องานวิจัยที่สนใจ

เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ผลงานวิชาการ

2557 หนึ่งเมืองเชียงของ...กับสองช่วงเปลี่ยนผ่าน, OBELS Policy Brief No.8, Office of Border Economy and Logistics Study, Mae Fah Luang University

